

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
két-szer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal

Budapest, József-körút
5. szám.Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcs-Egylet, „Magy. Testgyakorlók köre” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet,“ a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,“ a „Budapesti Torna-Egylet,“ a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Debreczeni Torna-Egylet,“ az „Egyetemi Athletikai Club,“ „Első Magyar Vívó-Egylet,“ az „Érsekújvári Vívó- és Torna-Egylet,“ a „Fertői Csónakázó-Társaság,“ a „Győri Csónakázó-Egylet,“ a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,“ a „Kolozsvári Athletikai Club,“ a „Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet,“ a „Föv. Vívó-Club,“ a „Körmendi Athletikai Club,“ a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,“ a „Magyar-Ovári Torna- és Vívó-Egylet,“ a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,“ a „Makói Torna-Egylet,“ a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Lévai Torna- és Vívó-Egylet,“ a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Maros-Vásárh. Torna-Egyl,“ a „N.-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,“ a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nemzeti Hajós-Egylet,“ a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,“ az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet,“ az „Ó-Budai Torna-Egylet,“ a „Pécsi Athletikai Club,“ a „Pozsonyi Hajós-Egylet,“ a „Pozsonyi Torna-Egylet,“ a „Privígyei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,“ a „Sátoralja Újhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,“ a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szabadkai torna-Egylet,“ a „Szarvas Korcsolyázó-Kör,“ a „Szegedi Csónakázó-Egylet,“ a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szegedi Torna-Egylet,“ a „Székely-Udvarhely Korcsolyázó-Egylet,“ a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,“ a „Temevári Korcsolyázó-Egylet,“ és az „Ujvidéki kerékpár- (Bicycli Egyesület,“ a „Pápai korcsolya-Egylet,“ a „Torontáli korcsolyázó és hajós-Egylet,“ „Szegedi Kerékpár-Egylet,“ „Veszprémi torna-Egylet,“ „Tordai korcsolyázó-Egylet,“ „Budapesti Torna-Club,“ „Zombolyai atletikai club,“ a „Szászvárosi atletikai club,“ a „Szolnoki korcsolyázó-Egylet,“ a „Budapesti polgári lövés-zegyesület,“ „Sportkedvelők köre”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

VIVÁS.

Keresztessy József

a vívásnak birneves és népszerű mestere, folyó évi február hó 4-én töltötte be fél-százados évfordulóját annak, hogy a vivás művészetének nyilvános iskolát nyitott, és a magyar ifjúságot három generáción át nevelte a fegyverforgatásra. E félszázados jubileumot ünnepelték meg hálás tanítványai, kiknek élén *Kisbárái Kiss Ferencz* állt, hogy méltó és megillető dicsőségben részesüljön az, a ki a dicsőséget sohasem kereste, kinek félelmes virtuozitásánál csak szerénysége volt nagyobb s kibben a birneves vívómestert csakis a mestervívónak páratlansága multa felül.

Mert a vívómester még nem mindig mestervívó. A hosszú és folytonos gyakorlat bárkit is vívómesterré fejleszthet, de ahhoz, hogy valaki mestervívó lehessen, ahhoz nemcsak gyakorlat kell, hanem talantum is. A vivás művészetére épen úgy születni kell, mint a művészetek minden más fajára. Mint minden más művészethez, úgy ehhez is nem elég a technikai ügyesség és fizikai erő, hanem kell ezen kívül még érzés, pszichologia és inspiráció. Ugyanaz az érzés, a mi megvan a szobrász, a festő, a zenész kezében. A vivás az a határvonal, mely elválasztja az erőművészetet a szépművészettől, s félig mindkettőnek tulajdonságait és kellékeit összeolvasztja magában. S ebben is van fokozat, mert a kardnál még finomabb a tör. Mindkettőhöz pszichologia kell, mert a szemből nem elég a czélt és a szándékot kilesni, hanem ki kell ismerni a temperamentumot is. És kell inspiráció, mert maga a gyakorlott ügyesség nem szűheti azt a leleményt, mely nélkül a győzelem csak az ellenfél ügyetlenségét, nem pedig ügyességének fölülmulását jelenti. Mint a virtuóz, ki csak a technika bravurjával játszik, olyan a vívó is, ha csak a nyers erő és a technikai ügyességet viszi síkra. Az a különbség közte és az igazi művész közt, a mi a kőfaragó és a szobrász között. Hiányzik művéből az alkotás és a plasztika. És mint minden művésznek,

ugy a mestervívónak is külön iskolája van, melyből azonban csak a modor és a technika szerezhethők meg. Az utókornak a maga művészetéből csak ezeket adhatja át a mestervívóból a vívó nester. Épen úgy, mint a színész, kinél a mozdulatok élő játékát nem lehet megmenteni az elmulástól.

Foglalkozására ilyen vívómester s érdemére ilyen mestervívó Keresztessy József. Van-e, ki e nevet nem ismeri? Oly népszerű név, mint kevés másé. Arra van elég eset, hogy Magyarországon nem ismerik a tudóst, nem ismerik az író: de arra nincs eset, hogy az egész országban ne tudná minden ember, az iskolás gyerektől kezdve az aggastyánig, hogy ki a legszebb asszony, melyik a legjobb ló és ki a legelső vívó? Erre nem volt eset és nem is lesz. Mert asszonyokért él, lóra termett és kardhoz született a magyar ember. És ahol a lovagiasságnak olyan kitejldött kultusza uralkodik, mint nálunk, ott a sebhettlen vívó nem kevesebb, mint a csalhatatlan pápa. És nemcsak érdekesség, hanem egy titokszertű nimbusz is környezi azt, a kiről tudjuk, hogy karjában mások végzete lappang, és hogy e karral összetűzni annyi, mint kihívni a sorsot. Innen van, hogy ha valaki Magyarországon valami fontos fölfedezést tesz, vagy népszerű könyvet ír, nem szerez magának olyan nagy hirt, mint az, a ki párbajban valakit agyonvág, vagy anyonló. Hogy ne lenne tehát népszerű és általános ismert név az öreg Keresztessy, a ki még eddig mindenkit legyőzött s a kit még soha le nem győzött senki.

Az igaz, hogy nem is volt párbaja soha. Ő nem kereste és őt még kevésbbé keresték. Egyetlen egyszer került abba a helyzetbe, hogy mint honvédhadnagy, védeni kellett egyik jó barátját, a kit az ő jelenlétében rágalmaztak annak háta mögött. Bátor és vitéz tiszturak tették, a kik keresztülmentek sok csatán. Keresztessy a baráti köteleességtől kényszerítve érezte magát szembe szállani velök. Kevés beszédű ember lévén, egyszerűen rágalmozóknak nevezte őket s azzal föllállt és eltávozott. Két napig várta, hogy elégtételadásra szólítsák föl, de nem szólította föl senki. Ezután pedig az egész ügy fe-

ledésbe ment. S ez a tény nincs ugyan fölírva az öreg Keresztessy vívómesteri diplomájára, de bátran helyet foglalhatna ott mindama vívómesterek és mestervívók mellett, a kik azt aláírták s többen közülük nemcsak azért, mert látták győzni, hanem azért is, mert általa legyőzettek.

Párba nem volt s utóbb már a hozzánk produkciókra jött idegen mesterekkel sem verekedett személyesen, hanem tanítványaival verette meg őket. Így a hatvanas években valami Salvo nevű olasz hős került ide s nyilvános assout rendezett a Tigris-szállóban s kihívta a magyar vívókat. Keresztessy elfogadta, de előbb egyik tanítványát, *Kisbaári Kiss Ferenczet* állította ki s ez — anélkül hogy egyet is kapott volna — mért is az olaszra többek közt egy olyan fejtágást, hogy a nagy maszkon keresztül a béllés szétrepült s a hősmester megszédült bele. Hogy ezután az olasz épen nem lett kíváncsi a Keresztessy művészetére, egészen természetes. S így volt nemcsak ő maga híres vívó, hanem híresek lettek tanítványai is. És bár az országban és a fővárosban mindenkor több vívóiskola volt, de egyikből sem kerültek ki a híres vívók oly tömegesen, mint az övéből. Így *Kisbaári Kiss Ferencz*, a ki ma is főmester s a jubileum főrendezője, még 1864-dik évben alapította s azóta vezeti és tartja össze azt a *törzsgárdát*, mely szakadatlan hűséggel környezi a szeretett mestert.

Nem helyesen nevezzük mi Keresztessy bácsit öregnek, mikor ő még csak *hetvenkét* esztendő és csak *ötven* éves vívómesteri jubileumát ünnepli most. Mi ez vívómesternél, a kik mind olyan hosszú életűek, mint a sasok. Most is úgy vív, mint fiatal korában s ha egész nap le nem teszi a kardot, sem bele nem izzad, sem bele fárad. Másról omlik a verejték, s óra után frottirozni kell, hogy megszáradjon, ő pedig csibukra gyújt s olyan rendesen lélekzik, mint más ember, ha alszik. Pedig a milyen szerény a jelleme, olyan sze ény az alakja is. Alig több őt láb magasságnál s szélességében semmi rendkívüli nincs. Karja sincs kőből, sőt izmai, ha csak meg nem keményíti őket, nem is kemények. És mégis nincs olyan athléta, a ki ki tudná fárasztani, vagy pihe-nésre kényszeríteni. S ha bármeddig vív is, az ő utolsó vágásai ép oly gyorsak és szabatosak, mint az elsők. Huszonhat éves korában annyira aczélos volt karizma, hogy egyenesen kinyújtott jobb kezének kis ujjára egy ötven fontos vaskörtét akasztott s ezzel a súlylyal és egy darab faszénnel, mintha csak plajbász lett volna, ki írta nevét a falra. Ilyen bravurokban sokszor gyönyörködtette környezetét, de a forradalom óta ezeket abba kellett hagyni, mert ott egyszer túlerőltette magát a birkozásban. A században, melynek hadnagya volt, sok volt a híres birkozó s ezek nem hagytak neki békét. Végre is birtokra kelt s egymásután *harminczat* földhöz vágott. De eközben valamije meghibbant s onnan kezdve sem emelni, sem birkozni nem tud anélkül, hogy nyilalás ne álljon a mellébe. Vívni azonban vívhat reggeltől napestig. S meg is teszi.

Vívásai közt a leghíresebb volt az, melyben az ötvenes évek közepe táján két külföldi mestert egymásután vert le. Ez a vívás állapította meg hírnevét kollégái előtt is, a kik közt az öreg Chapon sok ideig konok antagonistája, sőt ellensége volt. Két híres vívó jött akkor Budapestre. Az öreg Bartolomeo Bertolini Triesztből és a fiatal Calvelli Adorno Turinból. Az öreg Bertolini, a ki 1766-ban született és 1872-ben halt meg, Bonapartéval együtt csatározott Spanyolországban és 92 éves volt, mikor utóljára megházasodott és elvett egy 22 éves leányt,

tehát az öreg Bertolini egész Európában a legelső vívó volt a maga idejében s még az ötvenes évek közepe táján is produkciókra járt. Az Európa-szállóiban tartattak az akadémiák és a illető műbírálok jelenlétében ott történtek a nérközések. Első nap az iljabbik Friedrich mérközött az öreg urral, s bizony a heves küzdelem alatt nem igen kímélte. Chapon, a hiú, de lovagias francia, szintén a bírák közt volt s látva egyszer, hogy Friedrich egy nagyon is erős vágást mért az öreg urra, méregbe jött s félre tolva Bertolinit, így kiáltott Friedrichre: »Jer hát és mutasd ki, mit tudsz én velem.« Friedrich elfogadta a kihívást s oly bösz harc keletkezett a két vívó közt, a kik alig védték magukat, hanem csak ütötték egymást, a hol érték, hogy erővel kellett szétválasztani őket. Másnap Keresztessyre került volna a sor és Friedrich előre figyelmeztette, hogy Chapon őt is ki fogja hívni. Keresztessy vállat vont s másnap megjelent az akadémián. Chapon csakugyan ott volt. Keresztessy először Bertolinivel vívott s csak játszott vele. Következett a fiatal Adorno, a ki kemény legény volt és rendkívül ügyes. Keresztessy azonban őt szurást adott neki, míg ő egyet kapott tőle. Chapon végig nézte e tusákat s utána nem hogy ki nem hívta Keresztessyt, hanem hozzá közeledve, kezét nyújtott neki, barátságát fölajánlva kérte őt, hogy a multnak surlódásait felejtse el. Az idegenek pedig fölkérték őt, engedné meg, hogy diplomájára ők is fölírassák neveiket. Mert oly művésztől, mint ő, legyőzteni nem szégyen, hanem büszkeség.

Ötven év óta tanítja Keresztessy a vívásnak nemcsak mesterségét, hanem művészetét s ez idő alatt tanítványainak száma légio lett, leginkább a magyar arisztokrácia és középnemesség köréből. Ötven év alatt nem unta ő meg a tanítást és ma is ép oly kedvvel és passzióval foglalkozik minden kezdővel, mint akkor, mikor még csak segéd volt az öreg Friedrich vívóintézetében. Keresztessyvel furcsán van a kezdő, de még a nem kezdő is. Mikor kezdi, tudja, hogy nem tud semmit, de mikor már egy évig tanul, még akkor is úgy érzi — ha Keresztessyvel vív — mintha még akkor sem tudna semmit. S csak mikor nem Keresztessy áll vele szemközt, hanem valaki más, csak akkor érzi, hogy egy év alatt mégis sokra haladt s bizony ő is ember a talpán.

Keresztessy módszere, mint ilyen is elűt a többiétől. És talán egyiknek sincs olyan biztos methodusa a kardállás, a gyorsaság és kitarás kifejlesztésére, mint neki. Mestervágásokra, cselekre nem sokat ad. Csinálni a rést, ha nincs, felhasználni, ha van, ez nála az axioma. A védelem és ríposzt egy mozdulat más módszerben is: de a ki a Keresztessy iskolájából kerül ki, annál a támadás, a fölfogott ríposzt s arra a visszavágás szintén egy mozdulatból áll. A gyorsaság, mely ebben kifejlődik, lehetővé teszi, hogy a támadó sem a vágás előtt, sem a vágás után rést ne nyisson: s hogy az egy tempóba vett harmadik mozdulatnál már sebet ejtsen a nélkül, hogy ő is kapna. E mellett Keresztessy a kézre nem fektet kevesebb súlyt, mint a lábra.

Az ő rendszerében a láb ép úgy vív, mint a kéz, de egyiket sem szabad visszakapkodni. S a mi az ő tanításában a legelőnyösebb, az az, hogy nincs benne semmi pedantéria. Neki minden lábra külön csizmája van, nem pedig minden csizmára csak egy kaptafája. Nála a módszer nem cél, hanem eszköz és ezt minden tanítványánál annak egyéniségéhez alkalmazza. Tanítása nem csupán professzió, hanem passzió és vidám humora szórakoztatva vezeti a tanítványt a kezdet nehézségein

át, s mire észreveszi magát, már akkor túl van rajta. S a mester szerénysége, mely az ő egész lényén előmlik, kihat a tanítványra is. És minél többet tud, annál szerényebb.

Ötven évig működni a vívómesteri pályán s több egymásután következő generációt képezni oly szakmában, mely nem arra való ugyan, hogy valaki par force használja, de nagyon jó arra, hogy hasznát vegye; mely nem nélkülözhetetlen ugyan a műveltséghez, de nagyon értékes, ha meg van; s mely ép oly hasznos tanuló, mint tudva, mert mint testmozgás fejleszti az erőt s az erőt fejleszti az erélyt, az ügyesség az önbizalmat s az egészség, melyhez nagyban járul, mindazt, a mi az életben nélkülözhetetlen; tehát *ötven évig működni e pályán* mindenestre érdem. Sőt több mint érdem, mert dicsőség. És senki inkább meg nem érdemli, hogy a hála, melylyel oly sokan tartoznak neki, megülje ötven évi fáradozás jubileumát s hogy az a jubileum ne csak szűk körben folyjon le, hanem hozzájáruljon a nagy közönség is. Sőt elvárhatjuk a kormánytól is, hogy tudomást fog szerezni e jubileumról és méltó elismeréssel fogja földiszíteni azt, a ki az általános becsület igazán — *kivívta.*

Ij. A. K.

Keresztesy József jubileumi ünnepére megjelent emlékkönyvből cikket közérdekeltségű volta miatt kivonatilag átvettük.

TORNA

Az ungvári kir. kath. főgymnasium tornaversenyét június 1-én tartották meg, kivonulván kettős rendekben zászló alatt — elől a 120 egyenruhás versenyzővel — reggeli 8 órakor a társa hegy alatti katonai gyakorló terre. Rövid pihenés után kezdődött a verseny következő sorrendben: fel- és ellenvonulás, szabad gyakorlatok, katonai rendgyakorlatok, kötélhuzás, körlabdajáték, kifutó, síkverseny, akadályverseny, távolugrás, magas ugrás. A versenyzők 3 csapatba voltak osztva osztályok szerint kezdve az elsőnél. A fel- és ellenvonulást és a szabad gyakorlatokat valamennyi csapat, a kötélhuzást az I. cs., a kifutót a II. cs., a katonai rendgyakorlatokat és a körlabdajátékot a III. csapat végezte. A síkversenyben — távolság 100 m. — részt vett 3 csoportban 40 I. csapatbeli, a 2 akadályos versenyben — távolság 100 m. — 30 II. csapatbeli, a 3 akadályos versenyben — távolság 150 m. — 30 III. csapatbeli tanuló. A távolugrásra — deszka nélkül — jelöltetett 18 alsó, magas ugrásra 20 felső gymnasiumi ifju. Síkversenyben elsőnek érkeztek: Lám D. Widder P. II. a Matyaczkó D. II. b. és Pribék A. III. b. o. tanuló; győztes: Pribék A. — A két akadályosnál első voltak: Novoszelezky E. III. a. Ma-lár I. III. h. Szláni I. IV. h. o. t.; főnyertes. Novoszelezky E. — A 3 akadályosnál pedig: Zloczky M. VI. Bendász M. VII. és Péntek I. VII. o. t.; főnyertes: Zloczky M. Távolságugrásnál első lett: Novoszelezky E. III. a. o. t. 3.30 m. második: Madár I. és Pribék A. III. b. o. t. 3.20 m. ugrással; a magasugrásnál első lettek, Bendász M. és Kabáczy Sz. VII. o. t. 1.30 m. ugrással. A díjakat, melyeket a díszes és lelkes közönség a hely színén adakozás útján rögfönzött, az elnöklő főispán, Török József gróf osztotta szét lelkes beszéd kíséretében. Díjakat nyertek: Bendász M. VII. o. t. egy koronázási ezüst érmet dús aranyozással és egy husz francos aranyat; Pribék A. egy husz francos aranyat és egy Mária Terézia tallért: Novoszelezky E. 9 ezüst frot; e hárman ezenkívül oklevelet is kapnak. Díjaztattak

meg: Madár I., Zloczky M. és Kabáczy Sz. 6–6 frrtal; Wider P. és Szláni J. 4–4 frrtal; Lám D., Matyaczkó D. és Péntek I. 3–3 frrtal. Verseny után az ifjuság a közeli erdőbe vonult ebédre, melyet vig tánc követett énekkel felváltva egészen estig.

Szakértekezlet volt legközelebb a közoktatásügyi minisztériumban. Klamarik miniszteri osztálytanácsos elnöklése alatt, az értekezleten részt vettek még: dr. Fináczy, dr. Dollinger, Erdőy Béla, a Ferenc-József intézet igazgatója, Köpcesdy Sándor gimn. igazgató, továbbá Oheroly János, Porzsolt Jenő, Bokelberg Ede, Szafka Manó, Collaud Fer., dr. Ottó. Rupprecht és Szedlacsek Lajos torna-tanárok. Az ülés tárgyát a középiskolai tornatermek berendezésének reformja képezte; elhatározták, hogy a tornaterem kisebb 240 négyszögméternél ne legyen, hosszúsága mint 2 : 1-hez, magassága 5.55 méternyi továbbá a terem padozva és linoleummal legyen fedve, vagy cserezve; az ugró szőnyegek kókusz dióhéjból készüljenek, a tornaterem fala testmagasságig oldalt deszkával legyen burkolva, hogy a gyermekek hozzá támaszkodva, meg ne hülhessenek. Tornaterem legalább is 1000 négyszögméter legyen; az egyes szerek száma, alakja és gyári ára is meglett határozva; mintául a most épített VII. ker. gymnasium tornatermét veszik, melyet Bokelberg Ede fog szabályszerűen berendezni. Klamarik indítványozta még, hogy óhajtajdó volni a tanulóknak minden nap egy játszó órát (korcsolyázás, uszás, kirándulásra) engedélyezni. Kimondatott még, hogy a tanulóknak tornacipő nélkül tornázni nem szabad, hogy a sárt és port a terembe ne vigyék. Szóba hozták még a tornatanítók rendszeresítését és fizetésjavítását is.

CSÓNAKÁZÁS.

Stefánia főhercegné Balaton-Füreden.

Ünnepnapja volt június 21 és 22-én a magyar tengernek, a nagy Balatonnak.

A Bécsből Pragerhof felé rohanó vnnal Stefánia özvegy trónörökösnét hozta Siófok felé, éljenzés fogadta a Siófokra berobogó vonatot s rövid perc múlva a lelkes közönség a feldíszített állomáson a kocsijából kilépő főhercegnét éljenzte. Az állomáson Esterházy Mihály gróf fogadta. Az egész környék egybegyűlt. Stefánia Gondrecourt és Pálffy grófnok, valamint Bellegarde főudvarmester kíséretében érkezett.

A főhercegné utja a siófoki hajó állomásig diadalkapun át vezetett.

A Balatonon a büszke »Baross« kapta utasul a fenséges vendéget s pár perc múlva a hatalmas gőzös zúgva zakatolva hasította a habokat Balaton-Füred felé.

A míg a hajó méltóságos ütemmel közeledett a füredi parthoz addig Balaton-Füreden egyre tartott az intézkedés a főhercegné ünnepélyes fogadtatására.

A jacht klubb előkelő, aristokrata tagjai a klubb egyenruhájában vonultak ki testületileg a főhercegné elé. Nádasdy Ferenc gr. és Szarvassy Sándor jelentek meg a magas vendég fogadására. Velök voltak: Zichy grófok, Fehér Ipoly főapát, Svastics Zala-megye főispánja, Kováss Ábel fürdőkörmányszó, Écsy József intéző Huray fürdőorvos. Kivonultak a füredi szerezetotház árvái Kanovics igazgató vezetése mellett.

Az említettekén kívül óriási közönség várta ünnepi hangulatban Stefánia özvegy trónörökösné megérkezését.

Balaton-Füred kiváló díszet öltött.

Füreden Fehér Ipoly üdvözölte őt: kifejezve azt a határtalan örömet, mely eltölti mindnyájuk lelkét a magas kitüntetéstől, hogy ő fenségét körükben üdvözölhetik.

A főhercegné — tiszta magyarsággal — igazi szívélyesség-

gel választott s ő is örömét találja abban, hogy Balaton Fűrednek vendége lehet.

Ő fensége a yacht-egyesület hajóversenyén megjelent.

Tizenegykor lejött a yacht-klubba. A bejáratnál a matrózok sorfala előtt Szarvassy Sándor fogadta. A klub házában Esterházy Mihály gr, szegfűbokrétát nyújtott át a főhercegasszonynak, a ki kegyesen megköszönte az ajándékot, mire elkezdődött a regatta Négy hajó indult: »Alma« (Esterházy Mihály gróf), »Álmom« (Andrássy Géza gróf), »Arám« (Károlyi László gróf), »Fergeleg« (Andrássy Sándor gróf). A pályát, a gyöngye szélre való tekintettel, megrövidítették. Elsőnek »Álom« érkezett, mely megnyerte az egyleti díjat.

Az özvegy trónörökösne este részt vett a yacht-klubban tiszteletére rendezett táncvigalmon is, másnap Lawn-tennisverseny isvolt a club-udvarban levő pályán. A főhercegnő, a ki igazán kitűnő játszó, részt vett a versenyben s hosszas, erős küzdelem után ő lett a győztes, megnyervén ez által az egylet díjat. A verseny után a főhercegasszony a klubtagokkal a Baross hajón sétautat tett a tavon. Visszatértek az egész közönség éljenzéssel fogadta. Este kilencz órakor fényes tűzijáték volt a tavon.

Később a yacht-egyesület táncmulatságot rendezett, melyen a főhercegné kíséretével megjelent s a vigalom hosszabb ideig vett részt.

Képek a Stefánia yacht egyesületből.

Andrássy Géza gróf.

A Stefánia yacht egyesületből melynek ünnepélyei a mult héten az egész ország figyelmét Balatonfűred felé fordították, csak nem rég közöltük *Esterházy* Mihály gróf Commadore és *Szarvassy* Sándor igazgató arczképeit. Ezuttal két kiváló yachtsman mutatunk be sikerült képben: *Andrássy* Géza grótot és *Inkey* Istvánt. Mindkettőt egyleti egyenruhában ábrázolja a kép. Mindketten az egylet legrégebb tagjai közé tartoznak.

Inkey István egyik legbuzgóbb tagja a Stefánia yacht-egyesületnek, melynek körében általános kedveltségnek örvend. *Inkey* nem csak a vitorlázás mintaszerű gyakorlásával tesz szolgálatokat, hanem azzal is, hogy ügyes kézzel találó rajzokban örökíté meg a Stefánia-yacht egyesület yachtjait. Számos sikerült rajz disziti már is a balatonfűredi yacht-ház nagy termét. *Inkey* részletes életrajzi adatai jelenleg nem állván rendelkezésünkre, azoknak közlését el kell halasztanunk.

Andrássy Géza gróf a legkitűnőbb yachtmanok egyike született Budapesten 1856-ban, mint néhai gróf *Andrássy* Mánónak egyetlen fiugyermeke. Gymnasiumi tanulmányainak elvégzése után jogot hallgatott Budapesten és a genfi jogakadémián. Részt vett azután Zemplénmegye közéletében; elnöke volt az ottani gazdasági körnek. Szolgált egy évig mint huszár-önkéntes s ezenfelül még 3 éven át mint tényleges szolgálatú huszár-hadnagy; mint ilyen egy évet Boszniában töltött. 1881-ben nemzetgazdasági tanulmány-utat tett Amerikában hatodmagával, dr. Mayer ismert német nemzet gazda társaságában. 1882-ben május 17-én nőül vette *Kaunitz Eleonora* grófnőt. Atyának 1891. ápril 23-án történt elhalálozása után a rozsnyói vátasztókerület egyhangulag őt választotta meg országgyűlési képviselőül. Ellenjelölt nélkül választott meg az 1892. évi február 18-ára egy-

Inkey István.

behívott országgyűlésre is. Hive a szabadelvű pártnak. A pénzügyi bizottság tagja. A Balaton-tavi gőzhajózási részvény-társaságnak felügyelő-bizottsági tagja, a felső-bodrogi vízszabályozó társulatnak alelnöke az ő Felsége védnöksége alatt és *Károly* István főherczeg »Commadore«-sága alatt álló cs. és kir. vitorlázó-rajz (»k. u. k. Yacht-Geschwader«) »Contre-Commadore«-ja-

A tiszai regatta. Julius 9. és 10-én nagy élénkség lesz a szegedi Tiszán. E két napon rendezi a Tiszai regatta-szövetség nemzetközi és országos versenyt.

Különös fontosságot ad ezen mérkőzéseknek ama körülmény, hogy ezen regatta az egyetlen evezős-verseny az országban s a nagy érdeklődés után ítélve, melyet ezen viaskodás nemcsak az ország minden evezős-egyleténél, hanem az ország határain túl is keltett, bizton várható, hogy sietni fognak hazánk legjobb evezősei tehetségüket és jártaságukat itt bemutatni. A versenyekre szóló záratok első napja mult hó 18-án járt le s amaz egy versenyszámra, melynek nevezési napja akkor volt, négy egylet nevezett. A versenyek zárlati napja még juni 25-ike és juli hó 2-ika. A várható nagy küzdelmekre való tekintettel, megfeszített erővel a megkövetelt komolysággal fogtak a traininghez az egyletek versenyképes tagjai.

A neptun evezős-egylet ez idei berlini regattára erősen készült. A kirándulás azonban meghiúsult, mert a versenyhajók elszállítása az idő rövidsége miatt akadályokba ütközik. A hajók csakis úgy lettek volna Berlinbe szállíthatók, ha a hálókocsik tetejéhez erősítették volna. Ezt a magyar államvasutak igazgatósága meg is engedte, de a szállításban részes boroszlói és berlini kir. vasutigazgatóságok a maguk vonalaira nem adták beleegyezésüket. A Neptunisták így az idén már csak a szegedi és bécsi regattán vesznek részt s Berlinben csak a jövő évben kelnek versenyre az ottani bajnokokkal.

LÖVÉS Z E T.

Díjlövészet.

A budapesti polgári lövőházban 1892 június hó 12-én tartott rendes díjlövészet a következő czéllövők nyertek:

A 150 méter távolságu rendes czéltáblán 20 lövés közül legtöbbször talált:

1. Némai Antal, 2. Welsch Emil, 3. Wolf D. György, 4. Harsányi István, 5. Déván Károly

A 150 méter távolságu rendes czéltáblán középlövésre:

1. Wolf D. György, 2. Némai Antal, 3. Déván Károly, 4. Harsányi István, 5. Welsch Emil.

A pisztoly czéltáblán 20 lövés közül legtöbbször talált:

1. Palotay Rezső, 2. Dr. Axamethy Lajos, 3. Jaritz András 4. Harsányi István, 5. Wolf D. György.

A pisztoly czéltáblán középlövésre:

1. Dr. Axamethy Lajos, 2. Wolf D. György, 3. Palotay Rezső, 4. Harsányi István, 5. Jaritz András.

A kezdők czéltábláján, Mély lövések:

1. Arnold Robert, 2. Bach János.

Kördíjak:

1. Arnold Robert 2. Bach János, 3. Ullmann Béla

A kezdők pisztoly czéltábláján legtöbbször talált:

1. Arnold Robert, 2. Reich Zoltán.

Összes lövések száma 1680.

A budapesti polgári lövőházban 1892 június 19-én tartott rendes díjlövészet a következő czéllövők nyertek.

A 225-300 méter távolságu honvéd czéltáblán 20 lövés közül legtöbbször talált:

1. Némai Antal, 2. Jelinek Antal, 3. Litschauer József, 4. Harsányi István, 5. Welsch Emil.

A 225-300 méter távolságu honvéd czéltáblán középlövésre:

1. Oberwalder Alajos, 2. Némay Antal, 3. Korolovits Szilárd, 4. Reich Zoltán, 5. Wolf D. György.

A pisztoly czéltáblán 20 lövés közül legtöbbször talált:

1. Palotay Rezső, 2. Harsányi István, 3. Dr. Axamethy Lajos, 4. Jaritz András, 5. Wolf D. György.

A pisztoly czéltáblán középlövésre:

1. Detsinyi Gusztáv, 2. Harsányi István, 3. Lax Adolf, 4. Palotay Rezső 5. Dr. Axamethy Lajos.

Kördíjak:

1. Arnold Robert, 2. Hubert Vilmos, 3. Oberbauer Jenő.

A kezdők pisztoly czéltábláján legtöbbször talált:

1. Binder Pál, 2. Lax Adolf.

Összes lövések száma: 2880.

Erczhegyi Ferencz

főlövész-mester.

ATHLETIKA

A „Magyar testgyakorlók körének“

1892. július 10-én, d. u. 4 órakor Budapesten, az ügetőversenyterén tartandó VI. nyilvános viadalának feltételei.

1. *Bajnoki gyaloglás.* (Fair walking) (Zártverseny). A bajnokjelöltség feltétele, hogy a győző az 5000 méter távol 28 perczen belül tegye meg. Ha az eredmény a kitűzött idő alatt el nem éretik, ugy a verseny egyszerűnek tekintetik, a bajnokjelöltség megszűnik, de az ezüstérem ugy az első mint a másodiknak kiadatik. Az első és második vetélkedésnél, az elsőnek bajnokjelöltség s ezüstérem, a másodiknak ezüstérem, harmadiknak bronzérem, ha legalább 6, s negyediknek bronz érem ha legalább 8 indul. A harmadik vetélkedés díja bajnok czím, arany érem és bajnoki ezüstserleg. Másodiknak ezüst, harmadik s negyediknek bronz érem. A bajnokság feltétele, hogy a győztes a kör három egymásután következő viadalán, a kitűzött időn belül győztes legyen.

2. *Juniórok versenye.* (Zártverseny). 100 m. síkfutás. Versenyezhet oly tag, ki nyilvános viadalon még érmet nem nyert. Első beérkezőnek bronz érem.

3. *Magas ugrás.* (Nyílt verseny). Az ugrás 1.40 méter magasságnál kezdődik, a deszka az ugró-mérczétől 1.20 m. távolságban lessz felállítva. Az ugró-deszka magassága 10 cm. — Kik 1.70 m. ugranak ezüst, kik 1.60 m. ugranak bronz éremmel díjaztatnak. Elsőnek tiszteletdíj is az esetben, ha a kitűzött 1.70 m recordot eléri.

4. *Síkfutás.* (Nyílt verseny). Táv. 100 méter. Elsőnek ezüst érem, ha a távot 12 mperczen belül teszi meg, másodiknak bronz érem. Ha a kitűzött record nem lessz elérve, elsőnek is bronz érem jár.

5. *Súlydobás távolba.* (Zárt verseny). Győztes ki a 16 angol font 7/8 kg. súlyt legtávolabb dobja. Elsőnek ezüstérem, ha legalább 9 méter távolba dobja asúlyt, külömben bronz érem másodiknak bronz érem. Minden versenyzőnek 3 dobás engedtetik, melyek közül a legnagyobb számít.

6. *Távfutás.* 3 km. (Zárt verseny). Elsőnek ezüst érem és a felajánlott „Hölgyek díja“, másodiknak bronz érem.

7. *Koronázási jubileumi emlékversenye.* (Nyílt verseny). Díj ezüst serleg 100 forint értékben, a kör által, Ő Felsége szeretett királyunk koronázásának 25 éves jubileuma alkalmából alapítva. 200 méteres síkfutás. Record 24 másodpercz.

Ezen verseny minden tavasszal kiírandó, mindaddig míg a díj kiadatott. Győztes a serleget csak az esetben kapja ki, ha a kör ezen versenyében három egymásutáni évben, a kitűzött idő alatt győztes lett.

Ha a kitűzött record eléretett, ugy a győztesnek a kör ezüst érme adatik és a következő évben a jubileumi serleg védőjeként szerepel. Második győzelemre szintén a kör ezüst érmét s harmadik győzelemre a díjat kapja birtokába. Ha a kitűzött record nem lessz elérve elsőnek ezüst érem, másodiknak bronz s 6 indulónál harmadiknak is bronz érem.

8. **Kerékpárverseny.** (Nyílt verseny). Táv. 5000 méter Versenygépek triciklik és tandemek kizárva. Elsőnek ezüst, másodiknak bronzérem s 6 indulónál harmadiknak is bronz érem.

9. **Akadályverseny.** (Nyílt verseny). 1000 méter. 3 darab 1 méter magas sövennyel és 5 darab 2 méter széles és 60 cm. magas akadálylyal. Elsőnek ezüst, másodiknak bronz érem.

10. **Tornázás a magas nyújtón.** Szabad tornázás. Részt vehetnek a kör tagjai.

11. **Kerékpárverseny.** (Zárt verseny). 1000 méter. Bárminemű gépnek, győztesnek bronz érem.

12. **Vígasz terelőny verseny.** 200 méteres síkfutás. Résztvehetnek mindazok kik az nap bár versenyeztek, első díjat nem nyertek. Elsőnek bronz érem.

Jegyzet.

Nevezési zárnap: 1892 július hó 3-án este 8 óra. Nevezések a titkári hivatalba (V. Markó-utca 31. sz.) csakis ajánlatlan küldendők.

Tét egyleti tagoknak 50 kr. idegeneknek 1 frt.

Az 1. és 7. pontoknál egyli tagoknak 1 frt, s a 7 pontnál idegeneknek 2 frt.

A nevezéseknél megírandó:

1. Vezeték és keresztnév.

2. Polgári állás.

3. Lakás.

4. Melyik sport-egyletnek tagja az illető nevező és milyen versenyre nevez.

5. Versenyszín (test, sapka, öv.)

6. Tét melléklendő.

A nyílt versenyekben minden magyar sport- s to.na-klub rendes tagja vehet részt.

Nevezéseket a választmány indokolás nélkül vissza utasíthat.

Mindezen versenyeknél a »Magyar Testgyakorlók Köre« versenyszabályai irányadók.

Záridőn túl érkezett nevezések tekintetbe nem vétetnek, ugyszintén a tét nélküliek sem.

Budapesten, 1892. május 25-én.

A »Magyar Testgyakorlók Köre« választmánya.

A magyar athletikai klub a múlt héten tartotta meg rendes közgyűlését. Első sorban Gábor Endre gondnok olvasta fel a pénztári jelentést, a mely szerint 6011 frt 68 kr bevételrel szemben 5563 frt kiadás merült fel, a klub vagyona 34.303 frt 31 krból áll, a melyből 8199 frt 82 kr van készpénzben és értékpapirokban. A jövő év költségvetésének megalapítása után, a számvizsgálók jelentése alapján a felmentvényt minden irányban megadták, mire az indítványok tárgyalása következett. Balogh Hugó azt óhajta, hogy vonja meg a közgyűlés a klub lawn-tennis pályájának használatát a Neptun evezős-egylettől a melynek bizonyos szolgálatok fejében az igazgató választmányt felajánlotta. Mivel azonban Krasznay Ferencz dr. a Neptun felhatalmazásából bejelentette, hogy az egylet amugy sem fogadja el a szives felajánlást, határozatot hozni nem kellett. Ugyancsak a nevezett indítványára történt Dessewffy Arisztid, dr. Pekár Imre, Szokolay Kornél és mások hozzászólása után, hogy a közgyűlés egy havi folyóirat megindítása érdekében az előzetes intézkedések megtételére natalmazza fel a választmányt. Most Gerenday elnök olvasta fel az évi jelentést, mely a klub múlt évi történetéről számol be. Helyre hozták az év során a versenypályát és egy lawn-tennis pálya is készült a Margit-szigeten József főherczeg áldozat készségéből rendeztek őszi, tavaszi versenyt, több kirándulást és bált is, mely utóbbi 1400 frtot jovedelmezett; ez összeget, miní gróf Esterházy Miksa alapot kezelik, annak kamataiból minden őszi versenykor egy díjat fognak kiutálni. Miután a jelentést tudomásul vették, a választásokra került a sor. A közgyűlés alelnöknek egyhangulag dr. Gerenday Györgyöt kiáltotta ki, ő azonban kijelentette, hogy a választást az alapszabályoknál fogva ily alakban elnem fogadhatja. A közgyűlés erre érdemei elismeréséül dr. Gerendayt egyhangulag tiszteletbeli tagjává választotta és ezután kezdetét vette az igazgató választmány és alelnöknek szavazás utján való megválasztás.

Versenynyfutás 500 kilométerre. A »Petit Journal« versenynyfutást rendezett Páristól Belfortig, 500 kilométerre. Vagy 800-an indultak el vasárnap reggel 7 órakor Párisból, kedden már csak százan folytatták utjokat. A versenyt egy Ramogi nevű lovászlegény nyerte meg, a ki 9-én délelőtt fél 12 órakor érkezett meg Belfortba, kerek 100 órai mars után. Második, a negyed 1 órakor beérkezett Gonnet volt, polgári foglalkozására

nézve hentes. A győztes 32 éves, alacsony, nagyon sovány ember, a ki 4 nap alatt 34 kilogrammnyi súlyt veszített.

A magyar athletikai klub közgyűlésén a választást a következő eredménnyel tartották meg: Elnök: **Andrássy Géza** gróf, alelnök **Gerenday György** és ifj. **Széchenyi Imre** gróf. Igazgató választmány: **Asbóth Jenő** bajnok, dr. **Bezerédj Viktor**, **Blaskovich Elemér**, dr. **Bogdány Ferencz** bajnok, dr. **Dáni Vilbejnek**, **Dáni Nándor**, **Dessewffy Arisztid**, **Ferry Oszkár**, dr. **Fischer Samu**, dr. **Fittler Dezső**, **Gerenday Béla**, **Grum Iván**, gróf **Hadik Barkóczy Sándor**, Dr. **Koblér Ferenc**, **Kubik Endre**, dr. **Pekár Gyula**, dr. **Pekár Imre**, **Porzsolt Kálmán**, **Rákosi Viktor**, báró **Révay Gyula**, dr. **Székely György**, **Szokolay Kornél**, **Gosztonyi Sándor** dr., **Balogh Dezső** rendes és dr. **Kacs-kovich Mihály**, ifj. gróf **Keglevich Béla**, **Reviczky Ambró**, **Vermes Béla** és **Tasnády Endre** póttagok. Számvizsgálók lettek: **Cz. Katona József**, **Kukurelly Károly** és **Paulay Győző**

Alapítottott 1850. évben

Ö Felsége a király legma- Minden verseny alkalmá-
gasabb személyes elisme- val legelső érmekek ki-
rése! tüntetett!

Cs. és kir. szabad. Chemiatechnikai labororium, hectograf-, gummiáru és
erőműtani és véső műintézet mindennemű irodai szükségletek gyára

KAUTSCHUK BÉLYEGZŐ-GYÁR

egyész **TINTNER J. E.** mérnök

A felsőcs. kir. család több tagjának, ugyszintén a legmagasabb bel- és
külföldi hatóságok, előjáróságok, intézetek stb. szállítója.

Budapest, Kigyóter 2. szám. — Bécs, V. Krongasse 6,
saját házában.

Lipiki jódfürdő

Slavoniában.

(Pakratz-Lipik déli vasut) Okuczián m. kir. állam-
vasutak.

Egyetlen meleg jódhőforrás a kontinensen 64° Celsius
állandó hőmérsékkel. Hegyek által védett enyhe égálj

A nyári idény tartama: április—október.

A tiszta hamisítatlan lipiki jódhévfürdők ajánlatosak a
nyákhártyák minden hurutos bántalmainál; minden-
nemű csúszos és köszvényes bajnál, mirigy- és vér-
betegségeknél, görvélykórnál, esontbántalmaknál,
stb. Mint fürdőorvos dr. Marschalko Tamás működik.
Kiterjedt árnyékos park, ujonnan épült elegans, fedett
sétány bazárhelyiségekkel, fényesen berendezett fürdő-
helyiségek, porcellán-, márvány-, köfürdőkkel stb. stb.
tisztá ásványvizzel töltött társasfürdő izzasztó ka-
marákkal; kitűnő gyógyzene, olvasó- és zongoraterem,
jó étkezés egy új vendéglős vezetése alatt, sokféle szó-
rakozás. A déli vasuton menet- és tétjegyek 30% ár-
leengedéssel. A m. k. államvasutakon zónatarifa.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a
lipiki fürdőigazgatóság.

A lipiki jódviz szétküldése

az igazgatóság részéről szakadatlanul történik, friss töl-
tésben. Lipiki jódviz állandóan kapható EDESKUTY
L. magy. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál
és az osztrák-magyar monarchia összes ásványviz-keres-
kedéseiben, valamint a nagyobb gyógytárakban és fűszer-
kereskedésekben.

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

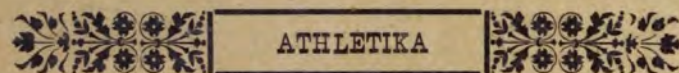
Szerkesztőség
és
kiadóhivatalBudapest, József-körút
5. szám.Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcs-Egylet, „Magy. Testgyakorlók köre“ a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Bpesti, hegyi vidéki turista-Egylet,“ a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,“ a „Budapesti Torna-Egylet,“ a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Debreczen Torna-Egylet,“ az „Egyetemi Athletikai Club,“ „Első Magyar Vivő-Egylet,“ az „Érsekújvári Vivő- és Torna-Egyesület,“ a „Fertői Csónakázó-Társaság,“ a „Győri Csónakázó-Egyesület,“ a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,“ a „Kolozsvári Athletikai Club,“ a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet,“ a „Föv. Vivő-Club,“ a „Körmendi Athletikai Club,“ a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,“ a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet,“ a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,“ a „Makói Torna-Egylet,“ a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet,“ a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Maros-Vásárh. Torna-Egyl.“ a „N.-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet,“ Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,“ a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,“ a „Nemzeti Hajós-Egylet,“ a Neptun Budapesti Evező-Egylet,“ az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,“ az „Ó-Budai Torna-Egylet,“ a „Pécsi Athletikai Club,“ a „Pozsonyi Hajós-Egylet,“ a „Pozsonyi Torna-Egylet,“ a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,“ a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,“ a „Sátoralja Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,“ a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szabadkai torna-Egylet,“ a „Szarvas Korcsolyázó-Kör,“ a „Szegedi Csónakázó-Egylet,“ a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,“ a „Szegedi Torna-Egylet,“ a „Székely-Udvarhely Korcsolyázó-Egylet,“ a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,“ a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet,“ és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycli Egyesület,“ a „Pápai korcsolya-egylet,“ a „Torontali korcsolyázó és hajós-egylet,“ „Szegedi Kerékpár-egyesület,“ „Veszprémi torna-egylet,“ „Tordai korcsolyázó-egylet,“ „Budapesti Torna-Club,“ „Zsombolyai atletikai club,“ a „Szászvárosi atletikai club,“ a „Szolnoki korcsolyázó-egylet,“ a „Budapesti polgári lövészegyesület,“ „Sportkedvelők köre“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

„PIHENŐ“ címmel egy éven át ingyen szépirodalmi mellékletet adtunk olvasóinknak. E mellékletet Benedek Elek az „Ország-Világ“ szerkesztője adta ki és szerkesztette s mi nála fizettünk elő a „Herkules olvasói számára. Benedek Elek a melléklet kiadását beszüntette s így a mult számtól kezdve mi sem kedveskedhetünk vele olvasóinknak. Lesz gondunk azonban rá, hogy olvasóinkat magában a főlapban kárpotoljuk a Pihenőért.

ATHLETIKA

A Magyar Testgyakorlók körének nyilvános viadala.

A »Magyar Testgyakorlók Köre« július 10-én d. u. 4 órakor tartotta VI-ik nyilvános viadalát, melyet szokatlanul nagy számban megjelent diszes közönség nézett végig nagy érdeklődéssel. Az ügöző versenypálya tribúnjai gyönyörű látványt nyújtottak az elegáns öltözetű hölgyek tömött soraival, melyek között fiatal lányok feltűnő nagy számban voltak képviselve. A vendégek között ott volt testületileg a »Hunnia Magyar Bicycle Club« elnöke Schoman A. úr vezetése alatt, továbbá a »Magyar Athletikai Club« s több fővárosi sport egyesület. Versenybírák voltak: barátosi Porzsolt Gyula, a M. T. K. elnöke Békeffy Károly, kükemezői Kükemezey Árpád, Tedesco Lajos, Schomann A. a H. M. B. C. elnöke. Versenybírók: Galos Kálmán, időmérő vollecsi Bockelberg Ede, indító: Barna János, termérő: Steiner Hugó, verseny intőző: Kohn Arnold, pályaorvos: Dr. Moskovitz Ignác. A kerékpárosok disz-felvonulásában 47-en vettek részt Müller Dávid vezetése alatt. Az egyes versenyszámok eredménye a következő volt.

I. Juniorok versenye. (Zárt verseny.) Részt vettek: Blau Sándor, Eisler Béla, Goldschmied Soma, Pick Károly és Schéy Ernő. Győztes: Eisler Béla 12 mp. alatt (Bronzérem.)

II. Távfutás. 3 km. (Zárt verseny.) Indultak: B. Beszedits Iván, Blau Sándor, Fabinyi János, Frankfurter

Zsigmond, Grünwald Izor és Steiner Arthur. Az első kört vezette Fabinyi János, a másodikban Steiner elébe nyomult, majd azonban Fabinyi újra felvette az elsőséget, melyet mindvégig megtartott. Győztes: Fabinyi János 11 p. s 6 mp. alatt futotta be a 3 km-t, megnyervén a kitűzött ezüst-éremmel együtt a felajánlott »Hölgyek díját is. Második B. Beszedits Iván.

III. Kerékpárverseny. (Zárt verseny.) 1000 m. Indultak: köpeczi Bócz József, Fuchs Ernő, Holéczy Ignác, Pick Emil, Pick Károly és Weinreb Károly. Győztes: Holéczy 2 m 2. mp. Bronzérem.

IV. Magas-ugrás. (Nyílt verseny.) Részt vettek: Eisler Béla M. T. K. tagja, Goldschmied Soma M. T. K. Réthy Pál M. A. C. és Sachs Lipót M. T. K. A verseny 1.40 m.-nél kezdődött. 1.60 m.-nél már csak Réthy és Sachs között folyt erős küzdelem, mely már-már holt versenynvel végződött, midőn Réthy 1 m. 70 cm-rel győztes lett, megnyervén az előirt recordra kitűzött ezüst érmet s tisztelet-díjat. Második Sachs Lipót bronz éremmel díjaztatott.

V. Síkverseny. (Nyílt) 100 m. 7 nevező közül indultak: Eisler Béla a M. T. K. tagja, Freund Sándor M. T. K., Goldschmied Soma M. T. K., Sachs Lipót M. T. K. és Villányi Károly M. A. C. Győztes: Sachs Lipót a M. T. K. tagja, a ki 12 mp. alatt futotta be a távot s így az ezen recordra kitűzött ezüst-érem birtokába jutott. Második: Villányi Károly a M. A. C. tagja.

VI. Bajnoki gyaloglás. Fair walking. (Zárt verseny.) Második vetélkedés. Védő: Vidor Jenő bajnokjelölt. Kihívók: Fabinyi János Frankfurter Zsigmond, Grünwald Mór, Kellner Gyula és Steiner Arthur. A verseny elején Kellner vette át a vezetést, melyet az utolsó közig megtartott, bár a bajnokjelölt folyton nyomában volt. Grünwald 20 m.-rel hátrább, míg a másik két induló nem bírván az erős spurtot, kiállt. Az utolsó körnél Vidor a közönség viharos éljensése közben épen a bírói páholy előtt Kellner elé vág s 27 p. 46 mp. alatt, tehát a kitűzött 28 p. recordon belül elsőnek érkezvén, megvédte bajnokjelöltségét. Kellner, a ki a bajnokjelöltnek szabályos

gyaloglásával méltó ellenfele volt, jó másodiknak érkezett, Grünwald mint harmadik gyalogolta be az 5000 métert. E versenyszámnál említésre méltó, hogy a M. T. K. a bajnokság kiírásával évről évre kitűnő gyaloglókat nevel, a mit a jelen versenypontra is tapasztalhattuk.

VII. *Sulydobás távolba* (Zárt verseny.) Részt vevők: köpeczi Bócz József, Freund Sándor, Grünwald Izor és Witz Mór. Győrt: Freund Sándor 9 m. 40 cm. recordal s így a 9 m-re, kitűzött ezüst érmet nyerte. Második: Grünwald Izor 8 m. 25 cmmel.

VIII. *Koronázási jubileumi emlékversen*y. (Nyílt verseny) Díj ezüst serleg 100 frt értékben. A kör által Ó felsége koronázásának 25 éves jubeliuma alkalmából alapítva. 200 m. sík futás. Record 24 mp. A serleg 3 szor egymásután megveendő. Hat nevező közül indultak 5-en u. m. K. Császár Géza a M. A. C. tagja, Freund Sándor M. T. K., Goldschmied Soma M. T. K., Sachs Lipót M. T. K. és Villányi Károly M. A. C. Elsőnek érkezett Császár Géza 26 mp. ki tehát a kitűzött recordot nem érte el, s így csak ezüst-érmet nyert. Második Sachs Lipót 26 $\frac{1}{5}$ mp. Az emlék serlegnek e versenyben nem akadt védője.

IX. *Kerékpárverseny*. (Nyílt) Tav 5000 meter Első Balogh Huggó a M. A. C. tagja, 10 p. 30 mp. alatt (ezüst érem.) második Tellan Gyula a H. M. B. E. tagja bronzérem. Harmadik: Holéczy Ignác, (bronzérem.)

X. *Akadályverseny*. Nyílt. 100 m. Győztes Malcsiner Gyula a Sp. K. K. tagja, 3.33 p. a második Minich Jenő a M. A. C. tagja.

XI. *Növendékek kerékpárversenye*. Nevezés a hely színén. Győztes Balassa Árpád ki a pályát egyszer körül 1 p. 45 mp. alatt tette meg.

XII. *Tornázás a magas nyujtón*, a kör tagjai számára. A közönség zajos elismerését érdemelték ki gyönyörű s szabatos mutatványaikkal: Müller David, Kellner Gyula, Fischl Simon, Messinger Alajos, Kohn Arnold, Schey Ernő, és Goldschmied Soma.

XIII. *Vigasverseny*. 200 m. Győztes Goldschmied Soma bronzérmet nyert.

A verseny után társas vacsora volt a Széchenyi sétatéri vendéglőben, a melyen a versenyen megjelent közönség zöme jelen volt. A banketten Porzsolt Gyula elnök buzdító szavak kíséretében csztotta ki a díjakat, majd a jelenlevőkre mély hatást tett szavakkal jellemezte a kör által követett s jövőben követendő irányt s végül a jelenvolt vendégekre üritette poharát, A lelkes ifjuság alig várva az étkezés végét tánczra kerekedett, a mely a szép napnak méltó befejezése volt.

Gálos Kálmán
titkár.

Vívómesterek mérkőzése.

E cím alatt mult számunkban közölt két tudósításra a következő sorokat vettük Győrből:

Tekintetes szerkesztőség!

A »Herkules« legutóbbi számában »Vívómesterek mérkőzése« cím alatt a szerkesztőség minden magyarázat nélkül két tudósítást közölt a h.-m.-vásárhelyiben több olyan kifejezés foglaltatik, amelyek a választott jury által kiadott jegyzőkönyvben benn nem foglaltatnak; s éppen ezért felkérjük a tekintetes szerkesztőséget, sziveskedjék a nekünk megküldött jegyzőkönyvi kivonatot, a melynek hű másolatát mellékeljük, b lapjában egész terjedelmében közzétenni, egyuttal miután nézetünk szerint

éppen a Herkules, mint a hazai sportközönség szakközönsége első sorban van erre hivatva, méltóztassék szakszerű véleményt adni b. lapjában arra nézve, hogy Benedek vívómesternek nem volt-e kötelessége, amint ellenfele a napnak szoritva kardját leereszté, visszatérni a mérkőzés kezdetén elfoglalt helyre, s hogy ezáltal valami szivességet vagy még inkább, mint a hódmezővásárhelyi tudósítás mondja, lovagiasságot tanusított-e, továbbá a közönség tájékozása végett kérjük közölni azt is, hogy a Benedek által adott arcvágásról a jegyzőkönyvben szó nincs s hogy a bíráló bizottság tagjai nem mint *segédek*, hanem mint megválasztott *jury* működtek sikként egyedüli és kizárólag ők vannak hivatva a mérkőzés eredményét megálapítani, az adott és kapott voltokat beszámítani vagy mellőzni és e tekintetben senkinek a »készségére« sem számíthat egyik mérkőzés fél sem.

Azon reményben, hogy a »Herkules« szakkapla tekintetes szerkesztősége a nemes sport érdekében ohajtásainknak eloget teend kiváló tisztelettel maradunk a »győri csónakázó egyeslet« nevében

Győr 1892, junius 18.

Mihálkovits Tivadár
elnök.

Dr. Kautz Gyula
jegyző.

Jegyzőkönyv. Felvétellett H. M. Vásárhelyen Szigeti Benedek Gyula kihívó és Müller Károly kihívott okleveles vívómesterek, valamint Szabó István magánzó, mint vívómesteri oklevéllel bíró gentlemanamateur, a győri »Csónakázó egyeslet« tagja és kiküldöttjének fenti mesterekkel történt mérkőzése alkalmával 1892. évi junius hó 5. napon d. u. 7 órakor

1. Vítör. Benedek Gyula és Müller Károly között:
Benedek adott 2 voltot, Müller adott 6 voltot. Győztes Müller 4 voltal.
2. Vítör. Müller Károly és Szabó között:
Müller nem adott semmit, Szabó adott 6 voltot, Győztes Szabó 6 voltal.
3. Vítör. Benedek Gyula és Szabó István között:
Benedek nem adott semmit, Szabó adott 5 voltot. Győztes Szabó 5 voltal. Ezen mérkőzés előleges megállapodás szerint 5 »volt«-ra ment.
4. Kardvívás. Benedek Gyula és Müller Károly között:
Benedek adott 4 voltot, Müller nem adott semmit. Győztes Benedek 4 voltal. Ezen mérkőzés 6 volttra ment ugyan, de Müller az előző vívásban alatt kapott erős térdütés miatt a mérkőzés folytatásától elállott.
5. Kardvívás. Benedek Gyula és Szabó István között:
Benedek adott 5 voltot, Szabó 6 voltot. Győztes Szabó 1 voltal.
6. Szabó István mint gentleman amateur vévén részt, tétül 5 frtot tett jótékonycézra.
Ezen összeg köszönettel fogadtatván, a jury által a helybeli »kórházalap« javára adományoztatott.
Az eredmény a helyszínen kihirdettetvén, jelen jegyzőkönyv másolata a mérkőzőknek és a győri »Csónakázó Egyesletnek« megküldetik. Km. Jegyzette.

Aláírások:

Dr. Dráskóczy Pál Dr. Imre József a jury elnöke.
Kayser Ödön. Szilágyi László. Recsey Bekeffy Béla.

A másolat hitelélül:

Dr. Dráskóczy Pál.

Hogy jelen másolat a dr. Dráskóczy Pál ur által a győri csónakázó-egyesletnek megküldött jegyzőkönyvi másolattal szóról-szóra megegyezik bizonyítom.

A győri csónakázó-egyeslet nevében

Dr. Kautz Gyula
egyesleti jegyző.

A nyilatkozat és jegyzőkönyv közléséhez a magunk részéről semmi megjegyzést nem fűznénk, ha erre a »Győri csónakázó-egyeslet« egyenesen föl nem hívna. Mert hiszen már azzal a tényvel, hogy a vívómesteri mér-

közéről lapunkhoz küldött két tudósítást minden megjegyzés nélkül kiadtuk, csak azt dokumentáltuk, hogy oly verseny fölött, a melyet nem láttunk, egyáltalán nem vagyunk hajlandók ítéletet mondani s olvasóinknak kellene bennünket a legjobban elítélni, ha ezt tennék. Így természetesen tehát, hogy a „Győri csónakázó-egylet részéről hozzánk intézett felhívásra is csak általánosságban felelhetünk, de a konkrét esetben döntő ítélet mondására magunkat — miután jelen nem voltunk — nem tartjuk illetékesnek. A kérdést tehát a név kihagyásával úgy formulázzuk, hogy „*Kötelessége-e egy vívónak, a mint ellenfele a napnak szorítva kardját leereszté, visszatérni a a mérkőzés kezdetén elfoglalt helyre?* Erre a kérdésre feleletünk az, hogy a jury vagy a viaskodást vezető felhívására kötelessége, de a nélkül nem; ellenben igen is, kötelessége ilyen esetben a jurynek vagy a verseny vezetőjének a vívót arra figyelmeztetni, hogy foglalja el előbbi helyét. A mi azonban nem kötelessége a vívónak, azt megteheti önként is a jury felhívása nélkül s a mit az ember nem kötelességből tesz, azt el lehet nevezni lovagiasságnak. Mikor amatőrök egymással vívnak, akkor ez a lovagiasság szinte kötelező, tehát némileg kötelesség is. Ellenben professzionatus sportmanek vagyis vívómesterek ezt a lovagiasságot egymással szemben soha sehol a világon nem gyakorolják. A jelen konkrét esetben egy amateur vívott egy professzionatussal, s innen származott a fölfogások differenciája s a maga szempontjából mindegyik félnek fölfogása jogos. S Angliában épen mi ritkán vívnak amatőrök professzionatusokkal, hogy a különböző fölfogások, irányelvek és szabályok illetén összeütközését kikerüljék. De ha mégis Angliában amateur gentleman versenyez egy professzionatussal, akkor rendesen elfogadja az utóbbiak szabályait és szokásait s így nem követelhet tőle „lovagiasságot“. Ép azért tiltja el sok angol sport-club amateur tagjainak a professzionatusokkal való versenyt annyira, hogy ily verseny által az illető elveszítheti amateur jellegét. A most felmerült incidensre pedig még az az utolsó megjegyzésünk van, hogy ilyeneknek előfordulását nagyon egyszerűen meg lehet akadályozni: *ne tessék a vívóversenyeket napos helyen rendezni!* Ez a kérdés Kolumbus-tojása.

TORNA

A magyar királyi Ferencz József nevelő intézetben 1891/92-ik tanévben a testi nevelés.

Intézetünk tanmódszere a léleknek művelése, a szellemi nevelés mellett a test nevelésére, edzésére, erejének s ügyességének fejlesztésére is gondot fordított. Az intézet előjárósága minden eszközt felhasznál, hogy a cél elérhető legyen. Növendékeink e célból a rendes iskolai tornaszaton kívül külön tornaoktatásban részesültek; tanultak vívni és czélba löni, végeztek katonai gyakorlatokat, korcsolyáztak, rendeztek játékokat, futó- és korcsolya-versenyeket, tanultak uszni, lovagolni és tán-

czolni. A testi nevelésnek ezen különböző neveit s eredményeiket következőképpen tekinthetjük át.

Tornaszat. Növendékeink Szaffka Manó főgymnasiunomi tornatanító vezetése és felügyelete alatt hetenkint két rendes és két rendkívüli órában tornáztak.

Az I—IV. osztályig szabadgyakorlatokat végeztek 4 ütemig fa- és könnyű vashattal, valamint szulzóval; a szerygyakorlatokban pedig részint az osztály-, részint a csapatornázás módja szerint egyszerűbb alapgyakorlatokat vegyes támaszban és ugrásban.

Az V—VIII. osztály szabadgyakorlatai 16 ütemig terjedtek, fahattal, faruddal, vashattal, szulzóval, és buzogánnyal, ellent és mozdulatokban is; a szerygyakorlatokban magasabb fokú gyakorlatok végeztek erő és ügyesség szerint egybeállított csapatokban, nyújtott sőt hajlított karu támaszban és függésben, ugyszintén ugrásban is. Mindezen gyakorlatok rendszeres változással a karok és lábak hajlító és feszítő izmainak fejlesztését czélozták.

Játékok és társasgyakorlatok. Növendékeink a tornázással kapcsolatban annak kiegészítő s mintegy pihenetető része gyanánt, a test fürgeségének, ügyességének előmozdítására s a lélek felvidítésére, öröme gerjesztésére nyáron a tágas s e czélra igen alkalmasan beosztott tornaúdváron, úgy a rendes tornaórákban mint általában szabad idejükben társas játékokat gyakoroltak. Miután az előző esztendőben a magyar labdajátékokban (dúplex, domino, kör-róta) elég gyakorlottságra tettek szert, az idén már folytatólag a nagyobb éberséget és kitartást feltételező angol labdajátékokat üzték a legszebb eredménnyel, többek közt a lab- és ököl-labdázást (football) és a pártharcot (lawn-tennis); szerepet játszottak azonkívül a szabadban végezhető társasgyakorlatok (farkas-bárány, harmadikat elütni, bakugrás stb.)

Versenyek. A nemes versenyzés felelesztésére és fejlesztésére különböző versenyek tartattak. A kezdők 100—150 méteres síkfutást, a haladók ugyan ily méretű akadály-versenyfutást gyakoroltak két 50 cm. magas sövény gáttal, miután szervezetük előzőleg az 5, 10, 15 percig tartó u. n. »kitartó« (1 perczen 120 lépe-nyi ütemes) futásban megedzett. Versenyeztek továbbá pózna- és kötélmászásban, magas és távolugrásban; a nagyobbak pedig ezenkívül még a pentathlonból a gerely-velést, vasgolyó- és discus- dobást, magasra és távolra gyakorolták. Mindezek mellett még vívó és korcsolya-versenyek is rendeztek.

A katonai gyakorlatok. a renes iskolai tornaórákon kívül minden vasárnap d. e. 10—11-ig tartattak. A növendékek két szakaszra osztva a gyakorlat-anyagot szigoruan a m. kir. honvnd-nyalogság számára előirt gyakorlati szabályzat szerint végeztek a következőkben: alapfömlítés; igazodások; helyben fordulatok; lépések; járás oldal- és arczsorban, fordulatokkal menetelés közben; kanyarodások sorban és oszlopban; arcz- és szárny-változtatás stb., különös tekintettel a helyes testtartásra, a gyors és pontos kivitelre.

Korcsolyázás. Növendékeink télen mindennap 2—3-ig s egyéb szabadidejükben is saját tornaterüfkön berendezett mesterséges jégpályán gyakorolták a korcsolyázást sőt ugyanott január 24-ikén este lampionok s bengáli tűz fénye mellett csinos jégünnepelet és korcsolyaversenyt is rendeztek; ez utóbbinak tréfa-díjait Kaszanyitzky Andor, Prónay Pál, Vezsenyi Jenő, Gászner Aurél, Czernkovich Miklós és Görgey Miklós növendékeink nyerték el, részint egyes futásokkal, részint mű-korcsolyázással.

Czellövés. Bevezetésül a később szélesebb alapra fektendő czellövési gyakorlatoknak ez idén VII. VIII. oszt-

tálybeli növendékeink a budapesti-lövész-egyesület helyiségeiben végeztek ilyen gyakorlatokat. Az egyesület választmánya szíves készséggel engedte át e célra helyiségeit, sőt egyik lövész-mesterét Déván Károly miniszteri tisztviselőt meg is bizta a gyakorlatok vezetésével. A növendékek katonai fegyverrel fokozatosan 200, 300, 400 és 600 lépésre, pisztolylyal 25 és 50 lépésre lőttek célba, s meglehetősen gyakorlottságra tettek szert.

Uszás. Növendékeink uszási gyakorlataikat részint a császárfürdői fedett, részint a császárfürdői uri uszo-

hármas iskola (félrohamból ripost) és egyszerűbb menetek. A III. harmadban cseliskola, összetett menetek és szabadvívás. Vívás közben különös figyelem fordított a helyes testállásra, magatartásra és önuralomra.

Lovaglás. Az intézet növendékei Fischer Gyula és Mecséry Jakab lovaglómesterek vezetése mellett a nemzeti lovardában tanultak lovagolni, két tanfolyamban. Az őszi tanfolyam szeptember 7-ikén kezdődött és december 12-én ért véget. A tavaszi tanfolyam márczius 12-ikén kezdődött és tartott május 28-áig. Az őszi tanfolyamban

A „Stefánia Yachtclub vitorlásai.

dában, a melegebb napok beálltával pedig a dunai Margit-uszodában végezték. Ugyanez utóbbi helyen tanultak uszni intézetünk még nem szabaduszó növendékei.

Vívás. A vívó tanfolyamban az intézetnek 20 növendéke vett részt a III—VIII. oszt.-ból kik három csoportban, heti két-két órában reggel $\frac{3}{4}$ 7— $\frac{3}{4}$ 8-ig vívtak; a kezdők (III—V.) tőrrel (fleurette), a haladók (VI—VIII. o.) karddal.

Tanár: Szaffka Manó. *Tananyag:* Az I. harmadban vívási alap- és rendgyakorlatok; szurások, illetve vágások és védések egyszerű iskolája. A II. harmadban a

részt vett 16 növendék; a tavaszi tanfolyamban 15-en tanultak lovagolni. Az összesen 50 leczkére terjedő oktatásban elsajátították a lovaglás elemeit, nevezetesen az osztályban való s egyenkénti lovaglást a lovardában, a fordulásokot és kanyarulásokat ügetve és vágatva, végre gyakorolták magukat a gátugrásban. A tavaszi tanfolyamban a lovaglómester társaságában ki is lovagoltak a Rákosra. Mindkét tanfolyamot vizsgálat fejezte be és pedig december 12-én és május 28-án. Mindkét alkalommal igen diszes közönség volt jelen a lovardában tartott vizsgálatokon. Berzeviczy Albert államtitkár ur ő

Méltósága is végig nézte a vizsgálati lovaglást s az elért csinos eredményről elismeréssel nyilatkozott.

Táncz. A téli évadban, mikor a lovaglás szünetelt a táncztanítás került napirendre. Összes növendékeink két szakaszban összesen 20--20 tánczleckében tanultak tánczolni Pini Henrik tánczmestertől. A tánczórákat január 4-ikén kezdtük meg s a tanítás márczius 29-ikén ért véget a tánczvizsgálattal. A táncztanításnál nemcsak a tánczok betanítására irányult a figyelem, hanem arra is, hogy a növendékek a fellépésben, a magatartásban, a társas érintkezésekben is ügyességet nyerjenek.

Mindezen felsorolt testedző és ügyesítő gyakorlatok eredményeinek föltüntetésére az év végén május 29-én az intézet tornaudvarán testgyakorlati ünnepély tartatott melyen a nagyméltóságú miniszteriumot Klauzál Gábor, miszteri titkár ur képviselte.

Ez ünnepély programja következő volt:

1. Katonai gyakorlatok.
2. Taggyakorlatok.
 - I. szakasz: fabottal,
 - II. szakasz: buzogánnyal.
3. Szertornázás.
 - I. csapat: korláton,
 - II. csapat: gyűrűhintán,
 - III. csapat: ugró szekrényen.
4. Vívás.
 - a) iskolavívás törrel és karddal,
 - b) versenyvívás.
5. Játék.
 - a) ököllabdázás,
 - b) kötélhuzás.
6. Versenyfutás.
 - a) I. szakasz: 100 méternyi síkfutás,
 - b) II. szakasz: 100 méternyi akadályfutás.

A versenyvívás győztesei, a kezdő törvívók közül Szirmay István, a haladók közül: Gászner Aurél, a kezdő kardvívók közül: gróf Wilczek Frigyes lettek, a síkfutás versenyében: Nagy Tibor és Braun Zoltán, az akadályfutásban: Gászner Aurél és Lukács Ernő nyerték el a koszorút.

A testi nevelés jó eredményét a lefolyt év alatti betegedések csekély száma bizonyítja, valamint a testi fejlődés feltüntetése céljából az év elején és végén tett erő-és testmérések.

CSÓNAKÁZÁS.

Magyarok fényes győzelme Bécsben. Hip, hip Hurrah! Ezt kiáltották bécsi sógoraink, (igaz, hogy gyengén) ezzel fogadjuk mi magyarok a derék Neptunistákat. Legyenek üdvözölve a győztesek, de üdvözöljük az egyület is, mely ily kiváló erőket csakis a legkorrektebb vezetés, s barátságos összetartás mellett képes sikra állítani.

Sok éven át jártak hozzánk jó szomszédaink és a csónakázás babérjait nevetve vitték el orraink elől, s ma már a magyarok a rémei a bécsieknek, s hozták haza a szép díjak egész tömegét.

A július 3-án tartott 12-ik bécsi amateur csónakverseny a következő eredménnyel folyt le.

1. Jokeyclub díjja. Juniorok versenye. Győzött a Budapesti „Neptun“ evezős egyület négyes csapata, mely állt: Nessi E. Dietzl G. dr. Degre N. dr. Porteleky J. Kormányos Kis Gy. két bécsi és egy prágai csapat ellen.

2. *Osztórák-magyar vándordíj* Védő volt a „Neptun-egylet“ kihívó a „Lia“ bécsi egyület, a budapesti csapat állt: Lendits F. Károly C. Pereg J. Pereg Fr. és nyertek könnyen négy csónak hosszal.

3. *Osztórák evezős szövetség díjára* hatan álltak ki, versenyre, győzött Rummel A. Almból, magyar nem vett részt.

4. *Császári malom díj* egy prágai csapat jelentkezvén, a pályát lassan bevezte.

5. *Dunadíj.* Egyes. Négy versenytárs közül első lett Sliding Brünnből, a Neptunoktól versenyző Torony Fr. harmadik lett.

6. *Hölgyek díjja.* Négyes kormányossal győzött a bécsi „Union“ egyület csapata, a „Donau“ ellen.

7. *Bécs város díjja.* Négyes kormányossal. Könnyen nyert a Neptun Senior csapat a „Donauhört“ csapata ellen.

8. *Praterdíj.* Dupla kettes. Négy versenytárs között elsőnek érkezett be a „Pirat“ csapata.

9. *Regatta egyület díjja.* Egyes juniorok részére. Három versenytárs közül győzött Porta a „Lia“ egylettől.

10. *Gróf Harrah díjja* Nyolczan kormányossal győzött a „Neptun“ egyesített csapata a „Donauhört“ ellen biztosan 3 hosszal.

Magyar evezős győzelme Párisban. Lintner Sándor, a nemzeti hajóegylet tagja, aki jelenleg Párisban időzik és a Société nautique de la Marne tagjai közé lépett, a m. hó 11-én Párisban tartott nemzetközi regattán kettős csónakban mint vezérevezős vett részt és hat versenyző közül elsőnek érkezett be, a nemzeti hajós-egylet választmányja ez alkalomból üdvözlő iratot intézett hozzá, hogy a magyar névnek a külföldön dícsőséget szerzett.

USZÁS

Uzsóverseny a Lukácsfürdőben.

Hadik Sándor gróf és Barátosi Porzsol Gyula urak elismerésre méltó buzgalmat fejtenek ki a nálunk még mindig csak a kezdet stádiumában veszteglő uszó sport fejlesztésében.

Különös, hogy épen ez a sport, melynél jobban és kézzelfoghatóbban a sport egyik nemé sem egyesíti a kellemeset a hasznossal, nálunk még annyira el van hanyagolva, különösen a nők részéről, holott az sokkal hasznosabb és szükségesebb, mint pl. a — zongorázás.

Idősebb hölgyeink valóságos előítélettel viseltetnek az uszás iránt sugyszólván egy lépésnek tartják a könnyelműség felé, pedig épen az a könnyelműség, ha leányaikat nem biztosítják az esetleges vízi balesetek ellen; mert — mint a mentők motója mondja: »baleset mindenkit érhet!«

Hogy a nőknek e valóságos létföntartási sporttól való idegenkedését legyőzzék, az említett urak a férfi-uszó-versenyeket rendesen női-uszó-versenyekkel kötik össze, s úgy az előbbieket, mint az utóbbiak iránt évről évre nagyobb az érdeklődés.

Az idén június 29-én este volt az első uszóverseny A fiatal de máris életerős »Magyar testgyakorlók köre« rendezte Hadik Sándor gróf védnöksége alatt; a gróf volt egyúttal a versenybírótság elnöke is. Versenybírók: Szemere Miklós csász. ki. kamarás, ifj. Zichy Béla gróf, Esterházy Sándor gróf, Hadik Miksa gróf, Pálffy Mór gróf, Semsey László, Milassin Mihály, Porzsol Gyula, Palotay Rezső, Luby Sándor, Kükemezey Árpád. Versenytitkár Gálos Kálmán, időmérő Bockelberg Ede, indító Steiner Hugó, versenyintéző Kohn Arnold.

A Lukácsfürdő férfi uszodája, mit a tulajdonosok szivességből engedtek át, egészen megtelt előkelő közönséggel, melynek sűrű soraiban ott láttuk Odescalchy Geza herceget, Rohonczy Gedeont, Karácsonyi Camilló grótot, Dr. Báró Braunecker Lamorált, Jakabffy Tódort, s az arisztokrácia, a képviselőház s általában az előkelő társas körök több tagját és — akik legutóbb említve is az első — számos szép fiatal hölgyet.

Az uszodán hatalmas villamos lámpa árasztotta szét

tündéri fényét s a szünetek alatt Horváth nagykanizsai zenekara huzta a zamatos magyar ótákat.

A versenyek 8 órákor kezdődtek s bár teljes két órát vettek igénybe, a közönség mindvégig a legnagyobb érdeklődéssel kísérte.

A versenyek lefolyása a következő:

1. Hölgyek uszóversenye kezdők részére. 44 méter — 2 uszodahossz. 4 versenyző közül első lett Kann Ellenóra (63 m. p. alatt), második Barth Nanett.

2. Hölgyek handicap-versenye. 88 m. — 4 uszodahossz. 4 vers. közül első Lindtner Lina (63 mp. a.), második Kann Eleonóra.

3. Hölgyek ugróversenye. 5-en versenyeztek, de a lámpaláz néha befolyásolta ugrásaik kecsességét; Győztes lett különben Lindtner Lina.

A férfi uszóversenyek harmincz edzett uszó fölvolulásával kezdődtek, a mit Tomcsák Gusztáv és Müller Dávid ügyesen vezettek. Következett:

4. Gyermekek versenye. Táv. 44 m. Hat versenyző közül első lett Deutsch Gyula (39 mp. alatt).

5. Kezdek versenye. 44 m 4 vers. közül első Vidor Jenő (4b mp. a.)

6. Hadik Sándor gróf védnöki dija. Kitartó uszás. Táv. 660 mét.—30 uszodahossz. 4 versenyző közül első (13 p. 13. mp. a.) Balogh Hugó, ki körülbelül 1 ölnyivel ellőzte meg a másodiknak érkezett Schnürmachert. Ez a verseny és.

7. a gyorsuszás képezték az est fénypontjait; gyorsuszás 110 m. — 5 uszodahossz; első lett ismét Balogh H. (1 p. 47 mp.) második Tasnádi, ki azonban csak az utolsó tempóknál előzte meg Spitzert.

8. A buvárversenyben 6 versenyző közül legtávolabb (1 p. 54 mp) maradt a víz alatt Széki A. legtávolabb uszott a víz alatt Auer.

9. a versenyugrásban különösen Kellner tűnt ki, merész és szépsikerült ugrásaival, második tiszteletdíjat Biegelbauer kapta.

A versenyeket víziútközvet s egyéb tréfás mutatványok zárták be.

Az értékes és szép díjakat (melyek beszerzésénél az irodalomra is tekintettel voltak) Porzsolt lelkesítő szavak kíséretében osztotta szét. Gr. Hadik Sándor védnöki díját Testory műkereskedése útján szereztetett be Párisból, értékes bronz skyfista.

Végül táncmulatság volt, melyben a négyeseket 50 pár járta.

Luby Sándor.

LÖVÉSZET.

Lövészet.

A budapesti polgári lövőházban 1892. Junius hó 26-án tartott rendes díjlövészet a következő czéllövők nyertek:

A 150 méter távolságu rendes czéllövészetben 20 lövés közül legtöbbszőr talált:

1. Némai Antal, 2. Jelenek Antal, 3. Welsch Emil, 4. Benkő Ferencz, 5. Oberwalder János.

A 150 méter távolságu rendes czéllövészetben középlovésre:

1. Kax Adolf, 2. Benkő Ferencz, 3. Oberwalder Alajos 4. Oberwalder János, 5. Welsch Emil.

A pisztoly czéllövészetben 20 lövés közül legtöbbszőr talált:

1. Harsányi István, 2. Palotay Rezső, 3. Dr. Axamethy Lajos 4. Detsinyi Gusztáv, 5. Jaritz András.

A pisztoly czéllövészetben középlovésre:

1. Jaritz András, 2. Dr. Axamethy Lajos, 3. Palotay Rezső, 4. Detsinyi Gusztáv, 5. Harsányi István.

Mélylövészek. A kezdők czéllövészetben legtöbbszőr talált:

1. Scheibel Károly, 2. Arnold Richard.

Kördíjak:

1. Arnold Róbert, 2. Kohler Alajos, 3. Habich Károly. A kezdők és hölgyek Flobert czéllövészetben legtöbbszőr talált:

1. Binder Pál, 2. Lax Adolf, 3. Hubert Vilmos.

Összes lövések száma: 2360

A bédapesti polgári lövőházban 1892. Julishó 3-án tartott rendes díjlövészet a következő czéllövők nyertek:

A 225-300 méter távolságu honvéd czéllövészetben 20 lövés közül legtöbbszőr talált:

1. Némai Antal, 2. Welsch Emil, 3. Reich Zoltán, 4. Jelenek Antal, 5. Wolf D. György.

A 225-300 méter távolságu honvéd czéllövészetben középlovésre:

1. Némai Antal, 2. Arustein Mó, 3. Wolf D. György, 4. Welsch Emil, 5. Morelli János.

A pisztoly czéllövészetben 20 lövés közül legtöbbszőr talált:

1. Palotay Rezső, 2. Dr. Axamethy Lajos, 3. Jaritz András 4. Wolf D. György.

A pisztoly czéllövészetben középlovésre:

1. Palotay Rezső, 2. Dr. Axamethy Lajos, 3. Binder Pál, 4. Wolf D. György.

Mélylövés. A kezdők czéllövészetben legtöbbszőr talált:

1. Bach János. Kördíjak: 1. Jaritz András, 2. Bach János, 3. Kohler Alajos.

A kezdők pisztoly czéllövészetben legtöbbszőr talált: 1. Binder Pál, 2. Lax Adolf, 3. Herczog N.

Összes lövések száma 2960. *Érczhegyi Ferencz*

lövészmester.

Alapítottott

1850. évben

Ö Felsege a király legmagasabb személyes elismerésével legelső érdemkeltüntetett!

Cs. és kir. szabad. Chemiatechnikai labororium, hectograf, gummiáru és

KAUSCHUK BÉLYEGZŐ-GYÁR

erőműtani és véső műintézet mindennemű irodalmi szükségletek gyára

egyész **TINTNER J. E.** mérnök

A felséges kir. család több tagjának, ugyszint a legmagasabb bel- és külhoni hatóságok, eljáróságok, intézetek stb. szállítója.

Budapest, Kigyóter 2. szám. — Bécs, V. Krongasse 6, saját házában.

Lipiki jódfürdő

Slavoniában.

(Pakratz-Lipik déli vasut) Okucsa m. kir. államvasutak.

Egyetlen meleg jódforrás a kontinensen 64° Celsius állandó hőmérsékkel. Hegyek által védett enyhe égalj

A nyári idény tartama: április—október.

A tiszta hamisítatlan lipiki jódfürdők ajánlatosak a nyákhártyák minden hurutos bántalmainál; mindennemű csúzos és köszvényes bajnál, mirigy- és vérbetegségeknel, görvélykórnel, esontbántalmaknál, stb. Mint fürdőorvos dr. Marschalko Tamás működik. Kiterjedt árnyékos park, ujonnan épült elegans, fedett sétány bazárthelyiségekkel, fényesen berendezett fürdőhelyiségek, porcellán-, márvány-, kőfürdőkkel stb. stb. tiszta ásványvízzel töltött társasfürdő izzasztó kamarákkal; kitűnő gyógyzene, olvasó- és zongoraterem, jó étkezés egy új vendéglős vezetése alatt, sokféle szórakozás. A déli vasuton menet- és tértiljegyek 30% árleengedéssel. A m. k. államvasutakon zónatarifa.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a lipiki fürdőigazgatóság.

A lipiki jódviz szétküldése

az igazgatóság részéről szakadatlanul történik, friss töltésben. Lipiki jódviz állandóan kapható ÉDESKUTY L. magy. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál és az osztrák-magyar monarchia összes ásványviz-kereskedéseiben, valamint a nagyobb gyógytárakban és fűszerkereskedésekben.

A „HERKULES“ mulattató melléklete.

PIHENŐ

A „HERKULES“ előfizetési ára a „PIHENŐ“ mulattató melléklettel együtt negyedévre 1 frt, félévre 2 frt, egész évre 4 frt. A „Pihenő“-re külön előfizetni nem lehet. Előfizetések és hirdetések a „Herkules“ hivatalába (Budapest VIII., József-körut 5.) küldendők.

Jolán.

Novella.

Irta: Balogh Irma.

— Nagyságos asszonyom elkövettem mindent . . .

— Krisztusom! . . . Mit fogok most tenni?! Mi lesz leányamból, mi belőlem? Kimenjek ebből az ősiházból s gyűlölt sógorom lakja e házat? Jaj, jaj! — sirt föl egy középkori asszony s egy pamlagra borult, míg előtte a fiatal Pribula János, zavarodott arczzal, bizonytalan tartással állott.

— Nagyságos asszony.

— Ha másra bizom perem, bizonyára megnyerem . . .

— Nagyságos asszony.

— Ne, ne beszéljen, ne tegyen még izgatottabbá. Mi lesz leányomból? . . . Ki veszi el?

— En szeretem Jolán kisasszonyt és . . . és kérem kezét.

— Ön?! — ugrott föl az asszony s arczát sötét pir, a föllobbanó harag pirja futá el — Ön mert egy Rigómezey leányt megkérni?!

— En, és nem csak mertem, de ismételten kérem. Jolán szeret, én imádom, frigyünk a boldogság ne továbbja lend, Ne tagadja meg tőlem kezét; higye meg, nagyságos asszonyom, hogy rang s vagyon nélkül is boldogok leszünk.

— Soha, soha! Azt hiszi, mert tönkre jutottunk, leányomat az első jött — mentnek cda dobom? . . .

— Asszonyom! . . .

— Egy szót sem! Menjen, egy perczig sem akarom látni. Menjen! — mutatott Rigómezeyné az ajtóra s a fiatal ügyvéd sápadt arczzal hagyta el Rigómezeyné nappali szobáját.

— Mindent hallottam, — fogadta Pribulát az előszobában egy alig tizen-nyolcz éves leány. — János, drága, egy Jánosom! Mi lesz most? Hisz ez rettenetes! Oh azok az ősök! — vette magát a leány a fiatal ember keblére.

— Csöndesen, édes! Nem szabad kétségbeesnünk. Szerelmünk sokkal

erősebb, szentebb semhogy ne győzzünk. Ha mama kissé megnyugodott, beszéljen maga is véle; én rosszul választottam hozzá az időt, de azt gondoltam, hogy kétségbeesése megtöri büszkeségét.

— Igen, tudja, hogy Boldi bácsi egy hét mulva eljön? Nemde ha ő eljön, nekünk a per értelmében, innen el kell mennünk?

— Azt hiszem . . . el.

— Ugy örültem szegénységünknek

Női szépség.

— Oh Istenem ezt a rossz tanácsot én adtam, de fogadom, hogy ha életembe kerül is, mamának boldogságunkba bele kell egyeznie. Ha nem, neki megyek a Tapolynak.

— De, Jolus!

és most még is sajnálom, hogy Rigómezeyt el kell majd hagynunk; itt születtem, itt nőttem föl s itt ismeretem meg önt.

— Édes kis leánykám . . .

— Tehát, Boldi bácsi eljön s nekem

van valami homályos érzetem, valami alakatlan tervem, hogy Boldi bácsi fogja boldogságunkat előmozdítani.

— Hogyan?

— Még nem tudom.

— Jolán! — hangzott belülről Rigómezeyné hangja.

— Mama szólít! Menjen le a parkba s a nyíresben várjom reám. Azonnal beszélek mamával, aztán leszaladok önhöz, hogy az eredményt tudassam.

Gyorsan megcsókolták egymást s elváltak.

— Parancsol, édes mamám? — nyitott be Jolán Rigómezeyné szobájába.

— Iszonyu, szegények vagyunk! — e szavakkal fogadta Rigómezeyné leányt s hangosan fölsírt.

— Tudom: beszéltem Pribulával s őszintén örülök neki . . .

— Megörültél?!

— Nem én, de így talán könnyebben fogsz boldogságomba beleegyezni. Mamám, drága, egyetlen mamuskám, — hajlott a leány anyjához — Jánost kimondhatatlanul szeretem.

— Te is?!

— Látod anyácskám, hisz' ő is csak olyan ember, mint mi vagyunk . . .

— Egy szót sem! — toltta el magától Rigómezeyné a leányt. Verd ki fejedből azt az örültséget. Egy Rigómezey leány, a míg én élek Pribuláné soha sem lesz! Ne is említsd nekem e dolgot, mert megtagadlak, megtagadom, hogy gyermekem vagy.

— Mamám. . .

— Hallgas, hallgas! Nagybátyád egy hét múlva eljön. . . Boldi bácsi derék ember, gazdag és még nem is olyan öreg.

— A múlt héten gratuláltam néki ötvennyolczadik születés napjára.

— Olyan jól konzervált embernél, mint ő az évek száma nem határoz.

— Mit akarsz, anyám?! — kiáltott föl a leány egy gondolat által meglepetve.

— Minden óhajom, hogy Boldihoz menj férjhez.

A leány sajtáságosan fölnevetett:

— Az igazán érdekes volna, csak hogy most én mondom, hogy soha!

— És ha parancsolni fogom?

— Nem fogadok szót!

— Jolán, e hang!

— Csak nem akarod, hogy egy barometromhoz menjek férjhez? Mikor harmad éve egy tt voltunk Tátrafüreden, valahányszor kirándulást akartunk tenni, mindig Boldi bácsitól tudakoltam meg az időjárást; közsvényes lábait, akár egy aneroid pontosan megmondták, kautsuk köpenyegét vagy napernyőt vigyünk-e magunkkal, — nevetett föl Jolán ismét s most nevetésében rejtett vidor lelkének minden pajzansága.

— De Jo'an!

— Igazán mama! Hát a kopasz feje?! Valahányszor rá nézek, mindig

csodálom a természetet, hogy körző nélkül olyan tökéletes kört rajzolt rá! És milyen fényes! Egy japán leány bizonyára tükörnek nézné.

— Jolán, hogy mersz nagy — bátyádról így beszélni?!

— Nos lám, nagybátyám, hát, hogy menjek én mond csak, nagybátyámhoz férjhez?

— Pedig meg kell tenned, mert én akarom.

Jolán fölvetette fejét s nem válaszolt; oda gondolt az ő Jánosára, ki bizonyára, hisz' prókátor, talál majd valami kibúvót ebből a rettenetes helyzetből.

A perczben lépett be egy korosabb, de még mindig nagyon érdekes nevelőnő.

— Ah, kisasszony! — sirt föl Rigómezeyné, mikor a nevelőnőt megpillantotta — A pert elvesztettem, oh Istenem hová jutottam? A sógóm pár nap múlva eljön és nekünk . . . Tul nem élem, tul nem élem.

A nevelőnő egyszerre olyan fehér lett mint a fal s utána kapott egy széknek, mintha az ájulás környezte volna.

— Mig Rigómezeyné a nevelőnővel beszélt, az alatt Jolán fölhasználva a jó alkalmat, kiosont a szobából s egyenesen a kis nyír-erdő felé rohant.

— Nos? — jött elébe Pribula.

— Jaj, képzelje, de hisz' ez rettenetes, mama Boldi bácsihoz akar férjhez adni.

— Önt?

— Engem, engem. Mit csinálunk? Boldi bácsi annyira befolyásolható ember, hogy mama terve könnyen sikerülhet. És akkor? Igaz, hogy a vásár kettőn áll, de még is szörnyen kényelmetlen nekem ez a gondolat. Gondolj ki valami okos dolgot, édes János.

— A fiatal prókátor nyugtalanul mozgó szemekkel állott a leány előtt, ki izgatottan ide-oda morgott a nyírfák gyér árnyában, a bársony simagyepen.

— Meg van! — kiáltott föl Jolán oly erővel, olyan határozottan, hogy Pribula szinte összerement. Boldi bácsi fog engem önhöz adni . . .

— Hogyan?

— Csak egy kis csel és semmi egyéb. A cél szentesíti az eszközt — ugy-e? De mondja előbb, hogy mindenre rá áll, a mit elébe szabok.

— Mindenre, édes, kis leánykám. Parancsoljon nekem.

— Kezet rá! Ugy. Önnek Boldi bácsi életét meg kell mentenie.

— Hol?

— Mátyás holnap elmegy s mi inas nélkül maradunk. Elhagyhatja irodáját néhány napra?

— El.

— Jó. Tehát ön beáll hozzánk inasnak.

— De, Jolán!

— Mind kettőnk boldogsága talán az ön szerepétől függ. Szerezzen egy parókát, szakállat, ezt a kedves szép

szakált, — simogatta meg Pribula orcát, föl kell áldozni; a bajusz maradhat. Aztán csütörtökön eljön s az én gondom lesz, hogy mama felfogadja — nevetett föl Jolán, nos nevéssen, maga is, édes prókátorom!

Pribulának nem volt innyére a dolog s nem nevetett.

— Haragszik? — kérde a leány behizelgő hangon s barna szemével ránézett. Csókoljon meg, édes és ne haragudjék!

— Dehogy haragszom! — ölelte meg Pribula a leányt. Mindent megteszek, mondá megitasult szemekkel, lágy hangon.

— Ezt már szeretem!

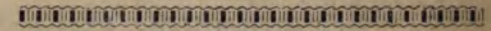
— S most már csak arra vagyok kíváncsi, hogy inas livrében, tejemen parókával, hol fogom a bácsi életét megmenteni?

— Házunk kapujában; az egyik ló, ha cigányt lát, szörnyen megijed, szinte ragagni kezd. Nos, érti-e már? Majd ha Boldi bácsi jön, maga ki áll a kapuba, persze előzetesen, az ut szélére két cigány leányt ültetek s mikor a Brélla megijedt ragadni kezd, akkor ön, mint egy mentő előugrik s megkapja a ló kantárát.

— Kissé merész.

— Szinte félek, de bizom erejében és ügyességében s aztán a vén János olyan híres kocsis, hogy komoly veszélyről szó nem is lehet, Jézus, Mária a kisasszony jön! Szaladjon! — kiállt föl Jolán s szét rebbentek.

(Folyt. köv.)

Eletmorál.

Láttál-e ebeket konzcon marakodni? Láttad-e a farkast, hogy mardossa társát? Láttál-e már ölyüt galambra lecsapni? . . . Akkor ne gondold, hogy igaztalan e vád:

Harczot látsz a létért, bármerre tekintesz, Ez így volt mindekor, így is lesz örökké; De vajjon az ember talán itt máskép tesz? . . . Nem leszen-e ő is zsákmányló ölyvé? —

Nem. Az ember gyarlóbb, míg az ölyü éppen Annyi prédát rabol, hogy éhét csitítsa, Az ember birvágyát soh'se tartja féken, Keble, ha van mije, még többre szólítja.

Másnak a szájából kihuzza falatját; Marakodj — az elve — hogy szert több konzczra tégy; S ha nagy garmadára gyűjtéd már a prédát, A'j egy morzsát, kinek mindenét elétvéd!

Ruttkay Gyulu.

Pletyka

Oh, hogy munda nénikének Közös nyelve lenne csak, Hogy, ez egyet ha kiteped Egyben elnémuljanak!

Minket szól meg utczahosszant, Rólunk szól a sok hazug, — S leginkább, tudod mi bosszant? Az — hogy nincsen igazuk . . .

Pataj Sándor.

Vadászkaland.

Irta: Bársony István.

A nántü-vidéki nép nagyon szegény.

Biz ott nem nagyon gazdagon terem már a szemes élet; nem arra való a sovány föld, hogy piros buzamagot érleljen s az a gazda is boldog, a ki biztosítja magát, hogy a hosszú, keserves télen át egyáltalában lesz mit enni a családjának s nem fogy ki a nyomoruságos éléskamara a tengeri lisztből.

Azon a vidéken egy-két tehén már gazdagságot jelent; az üszöborju valószínű kincs, minthogy abból lesz később a „tejelő“, a szegény földmives családok legnagyobb jöltevője. Ha pedig egy kis bikát ellik a „Marcsa“, az rendszerint a mézárásokhoz kerül valamelyik gazdagabb faluba vagy a városba: annak az árából azután megrepelődik a háztartás.

Képzeltetni, hogy mennyire félti a szegény nép azt a néhány tucat lábas jószágot, a mi az egész falunak jóformán legtöbbet érő vagyona. De alkalmas is a környék arra, hogy jól otthon érezzék magukat a jámbor kérődzők. Csupa erdő az egész vidék; a dombos legelőkön meghizik a marha szép gömbölyűre: öröm ránézni, mikor a hajnali harmat megmossa szép fehérre a szőrét s a kis oláh pásztor tereli maga előtt hegynek fel, hegynek le.

Sok éve már annak, hogy ottjártam.

Téli idő volt, havas, hideg: nagyon hideg, a milyen így januáriusban illik is, hogy legyen.

Nagyon el voltak keseredve a gazdák, az egész falu valószínű lázban égett. Nem emlegettek mást, csak a „borjugalost“; azt beszélték, hogy ime, most már a faluba is bemerészkedik. Ha ez így tart, tavaszra nem lesz üsző Nántün, koldussá lesz a nép.

De hát ki fia volt ez a borjugalos?

Megmondták azt is. Egy óriási farkas.

Mikor egy vadállatnak különösen megtetszik egy bizonyos fajta zsákmány, akkor azt fölkeresi a legvakmerőbbben ott, a hol találja. Az indiai tigris, ha egyszer embervért izlelt, a legszörnyűbb hóhéra azontul a Plató két lábú tollatlan madarainak. Az orosz-lán, mely jóllakott egypárszor a levágott ló édeses husából, úgy beleszeret ebbe a csemegébe, hogy nem vágyik többet egyéb után. Még a kis nyavalyás rókanak is meg van az az érthető gyengéje, hogy a baromfi iránt érzett nagy rokonszenvenél fogva kész bekulogni az udvarokba, hol pedig a kuvaszok miatt nem kis veszélyben van a bundája.

A farkas nem ilyen finnyás, nem ilyen inycenz.

Neki nagyon mindegy, hogy mivel tölti meg feneketlen gyomrát, csak hogy megtöltse. Hanem azért akad közte

néha egy-egy individuum, a melyik nagyobb gyönyörűségét látja az életnek, ha válogat olyankor, a mikor válogathat. Ez azonban ritka. Mert azt, hogy a farkas többnyire juhaklok körül szeret ólálkodni, és ha lehet megdézsmálja a békén legelésző birkanyáját, nem is annyira az inyeskedése, mint a kényelemszeretete teszi. Hisz semmiféle zsákmányhoz olyan könnyen nem jut, mert minden más állat vagy nagyobb, vagy erősebb, vagy fürgébb, vagy okosabb, mint a juhféle, mely — az istenadta — valósággal csak arra született, hogy eltérjön békességgel mindent, — még a halált is.

Nos, hát a nántüieknek kivételesen volt egy ilyen inyeskedő fenevadjuk akkor.

Még nyáron kötötték meg vele az ismeretséget. Egy nagy, rettenetes barom volt az. A kis pásztor, mikor először meglátta, a kalapját is elhajította hogy könnyebben futhasson.

Mikor egy pár faluszéli gazda felkászolódott, hogy ásóval, kapával, vagy holmi ócska mordálylallyal megriaszassa a kelletlen vendéget, akkorra az már levágott egy gyönyörű borjut s jól is lakott belőle hamarosan, minthogy éppen az erdő szélén, a csere közt történt a gyilkosság és így nem kellett nagyon rejtőznie.

Azóta ellátogatott két-három hétben legalább egyszer a falu környékére. Minden gonosztette után eltűnt jól, mintha tudta volna a tapasztalt tolvaj, hogy a friss harag mindig szívósabbá teszi az üldözést, de egy-két nap múlva elmúlik az első riadás és egy hét múlva már visszaáll lassan-lassan a régi nyugalom.

Annyira megtetszett neki a borjuhus, hogy megtörtént egyszer, hogy még a csikót is menekülni hagyta és inkább egy gömbölyű üszőre vetette magát, pedig a világ valamennyi farkasa már őstermészetéből kifolyólag is legjobban bolondul a csikócsozomb után.

Szegény nántüieknek valószínű rémök volt ez a nyomorult borju-gyalos. Nem tudtak rajta kifogni sehogy. Rendszeres vadászatot bajos tartani ott, a hol alig van egy-két arra való puskás ember, de még hol is kerestek volna egy bizonyos farkast annyi ezer hold erdő-ségben? Hisz ha megtörtént, hogy valami sikerült hajtást csináltak, akkor is legfőleg más „ártatlan“ ordas került csak puskavégre. Az igazának, a borju-gyalosnak, nyomát se látták. Az valahol a harmadik határban leste akkor a borjut, ki tudja merre?!

Mikor azután késő ős lett és a lábas jószágot nem hajtották ki többet a mezőre, az erdői legelőre: megnyugodott az aggodó nép. „No, hála Istennek, tavaszig békességben lehetünk a borjugalostól“ — mondogatták.

Az pedig kapta magát és azt gondolta, hogy ha a hegy nem megy Mo-

hamedhez, hát majd Mohamed megy a hegyhez.

Ez éjszaka beleszólt a nagy örömbé, megnyugvásba. A falu szélén kiásott egy paticsfalu istállót és megfojtotta benne a borjut. A tehénnek csodálatosképen egy szál szőrét sem sértette meg: csak attól volt csupa seb a szegény pára oldalbordája meg csipője, hogy nagy rémületében, mikor ott érezte maga mellett a borzasztó hóhér: neki szorult a falnak s halálverítéket izzadva, igyekezett elszakítani a kötele-t. Összetörte magát.

A szürke hóhér pedig, a mint jóllakott, rögtön tovább is ment. Csak a sárban hagyott nyomai mondták el, hogy micsoda vendég járt ott az éjjel az istállóban.

Ez már igazán sok volt. Most már tenni kellett valamit, mert legközelebb csak az történhetett, hogy a szörnyű fenevad betör a lakóházakba és kiviszi a bölcsőbből a szopós gyermeket.

Raktak neki tört, ástak neki vermet, kiállott három kerülő lesre, még egy mozsárágyut is megtöltöttek ellene. Az erdősztrichnies vacsorával kínálgatta: hiába! A hóhér megint csak olyankor jelentkezett, mikor senki se sejtette. Karácsony táján ismételte a manipulációt a falu másik végén.

Vagy két héttel később kerültem oda. Akkor már az egész környék lázadásban, forrongásban volt.

Egy vén kocsisom volt. Őszbecsavarodott, szép magyar ember. Olyan hanggal, a mely becsületére vált volna a legmélyebb fagótnak. Azt mondta a kocsis — Vigályosnak hívták — hogy a pipától van az. És tudtam, hogy inkább a szesztől van, hanem az nem tett semmit. Holt részegen is jobb kézen volt nála a gyeplő, mint más embernél.

Azt mondja nekem Vigályos: No, tensuram, majd hát mi avatkozzunk bele a borjugalosnak a dolgába. Itt van-e a bagaria csizma? huzza fel.

Az persze, hogy ott volt, de én azért el nem tudtam képzelni, hogy mit akar az öreg olyan rögtönösen. Hisz csak nem tudta ott az erdőben, a farkas hazájában a járást?

— Mindegy az, — azt mondja, — tudja az öreg Vigályos, hogy mit csinál. Csak ne tessék szólni senkinek egy szót sem. Própálunk valamit. Ha nem üt be, hát legalább ne nevesse nek ki.

— Na jól van, öreg, ha csak a vállalkozáson mulik, én vállalkozom. De ha bolondot csinál kend, el lehet készülve, hogy megdögönyözöm.

Vigályos csak mosolygott és dörmögött erre a fenyegetésre. A vén kujon vagy tizenöt évig erdőkerülő volt Hadikéknál. Ott valami suskust csinált, elcsapták; azóta kocsiskodott.

Rám adta bizony a bagariát, de még a báránybekecsét is. Felöltöztetett,

A REGGELI.

mintha egy kis északsarki expedícióra mentünk volna. Majdnem arra mentünk.

Vigályos csak a gubáját kanyarította a nyakába s azzal neki kapaszkodott egy kampós juhászbottal a hegynek. Kivezetett az erdőszélre s meghurcolt egy nagy karikában a falu körül. Szép friss hó volt ott, teleszórva mindenféle állatnyommal.

Vagy három-négy farkasnyom is került elénk. Abból Vigályos kiválasztotta nagy tanakodással a legnagyobbat. (A bal első láb egy körme hiányzott.) És elkezdett azon a nyomon vezetni, be, az erdőbe.

No, ilyen módon se vadásztam én

Na jól van, hát én már azt se bánom. Ha bolond voltam, hogy erre a vén bagolyra hallgattam, most játszom végig az egész komédiát.

Vigályos kihuzott gubája ujjal egy-egy csomó szalmát. Azt elrendezte szépen a lábaim alatt, hogy a mozdulatlan-ságban meg ne fagyjak.

Vártunk.

Eltelt egy jó óra, akkor felkelt a hold. Egyszerre tündérszép januáriusi éjszaka lett, majdnem minden átmenet nélkül az estéből.

A tél halálos némasága terült körülöttünk. Nincs ilyenkor egy bogár, a melyik elzugna a levegőben, nincs egy

volna meg mellettem, tiszta erős hangon, mely a csendes téli levegőben bizonyosan elhallatszott negyedóránira, farkas fülnek talán félóránira is. Nagyszerűen volt utánozva a borjubögés. Most már könnyen kitalálhattam, hogy mire gondolt az öreg Vigályos.

Tíz perc múlva megint megbödült, kétszer-háromszor egymásután, még azt a szívó, tüdőbeteg hörgéséhez hasonló hangot sem hagyta el, a mit a szarvasmarha két egymást gyorsan követő megbödülés közt szokott hallatni.

Egy negyedóra hallgatás következett.

Egyszer csak a völgyben megzörren

Felriasztva.

még farkast. De már csak hagytam az öreget: ki tudja, mit tervez? Hátha van valami gondolat abban a gubanczos fejében?

Volt.

Mikor egyszerre egy eltűnt pataknál lüünk a nagy gaz közt a nyom, Vigályos keresett egy lejtősebb tisztást, honnan köröskörül jó száz lépésnyire lehetett látni és ennek a szélén beállott a legsűrűbb cserje mögé. Intett, hogy menjek oda mellé.

Kérdezni akartam, hogy mit csinálnak itt? Csak a szájára tette a kezét s felhuzta a szemöldökét, a mi azt jelentette, hogy most „csitt!“. . .

madár, a mely egyet sikkantana; csak messze a vágásban vakog, huhukol a hold felé egy szomjas roka.

Ha nem lennék olyan rajongója a természetnek, kifagyott volna a lelkem ebben a sivár világban. Így a nagy csodálat, a mivel a tél szépségeinek adóztam, lelkesített, fölmelegített.

Egyszer ráteszi a kezeit a vállamra Vigályos és odasug halkán, mint egy gondolat: „legyen csendesen, most kezdem!“ . . .

S azzal nagyot lélegezve, kezét horpadt formában szája elé tette.

A következő perczben úgy tetszett, mintha egy félesztendő borju bödült

a cserje, mint mikor egy nagy állat tolakszik közte óvatosan.

Vigályos még egy utolsót bödült, halk morgó orrhangon, a hogy a borju zárt szájjal dűnyög a takarmány látára.

Nagyon érdekes volt a dolog. Valósággal meglepett a vadász-láz; bizonyosra vettem, hogy a közeledő, óvatosan lépkedő nagy vad a farkas, még pedig tíz közül kilencz valószínűség volt rá, hogy a borju-gyilkos.

Egy darabig megint csend volt. A farkas nyilván a patak haván közeledett, hogy ne csináljon lármát. A szél felőle fujt: szerencsénk volt.

Megint megérintette a vállamat Vigályos. Odafordítom lassan a fejemet s követem tekintete irányát. A völgy szélén vagy hatvan lépésnyire tőlünk egy nagy szürke fej meredt a kis sikságra. Erősen szimatolt.

Nem volt vesztenni való idő. Csak egy parányi szimatja a nyomunknak, csak egy pillanatnyi fordulása a szélnek, és vége minden esélynek.

Czéloztam . . . lőttem. A szürke fej eltűnt a bozótban.

Vigályos a lövés után megint megragadta a karomat és intett az ujjával, hogy „csitt“.

Hallgatózott. A bokrok közt semmi nesz.

Akkor levette az öreg a kulacsot, a mely sohasem hagyta el: — No ténsurkám, most pedig igyunk, mert nagyon megszomjaztam a sok danolásban. A borjegyilkos ugyanis a mienk már! . . .

Csak hagytam a vén iszákost, hadd igyék, magrm izgatottan rohantam a bozóthoz, a hol a nagy szürke fejre lőttem.

Ott volt, meghalva, a szemén hatolt be a gyilkos ólom. Soha nagyobb barmot farkasban nem láttam annál. (A bal első lábáról hiányzott egy köröm.) A nyomorult párát a borjubögés csalta a halálba.

A nántüiek pedig másnap hálaadó misét szolgáltatattak.

De furcsa, hogy azért ugy titokban szerettem volna, ha az én nőcskének szép fehér, halvány arcza lenne. S ha néha ugy valami keményet mondtam neki, a mire az ő élettől pirosuló, üde színű arczoskája elfehéredett, gyönyörködve csókoltam össze-vissza.

Rajongásig ment a szeretetem e szín iránt; sőt mondhatom, hogy valami különös delejes hatást gyakorolt reám.

Valahányszor megpillantottam e szint a maga egyszerű tisztaságában, mintegy megittasodva éreztem szemidegeimet s valami jóleső érzés fogott el.

Nyáron órákig el tudtam bámulni az azurban kóválygó, a napfénytől vakító fehérségű felhőgomolyokat. Ilyenkor mintegy hipnotizálva meredt a szemem reájuk s ugy éreztem, mintha lelkem elhagyta volna porhüvelyét s ott fenn abban a varázslatszerű színtömekegben duskált, csatangolt volna.

S ha e merengésemből magamhoz tértem, néhány percze édes zsibbadtság fogta el valómat, de azután üdébbnek, vidámabbnak, életerősebbnek éreztem magam. Olyanforma volt ez, mint mikor a virág teleszivja magát harmattal s egyszerre élénkebb színnel ragyog s édesebb illatot lehel.

Télen pedig, ha csak szerét tehettem, kimentem a főváros zajából a rákosi mezőségekre s megálltam valahol az óriási hólepel közepette, ott maradva sokszor órákig.

A tél csöndjében elmeredt, elzsibbadt szemekkel, kéjes, mámoros tekintettel merültem el a roppant fehérségbe. Nem éreztem sem a hideget, sem a téli szél marását, hanem csak bámultam, néztem félálomban, mintegy önkivületben.

Ugy véltem, mintha ennek a szüz tiszta színnek minden egyes atomja kedves, csicsergő alakká vált volna s csodabáju hangon tündérszép regéket suttognának a fülemben. Majd néha meg ugy éreztem, mintha semmivé válna, végtelen könnyűséggel az aetherben lebegnék, dédelgetve pula karok által.

Olyanforma érzés lehetett ez, mint a mit a szenvedélyes ópiumszívók érezhetnek. Csakhogy engem a kijózanodás után nem tomputlás, gyöngeség fogott el, hanem elevenebbnek, üdébbnek éreztem testem, agyam, lelkem s minden idegemet. A világot szebb színben láttam, a bajt, a gondot könnyebbnek, az embereket mosolygóbbaknak. Az asszony csókját édesebbnek, ölelését gyújtóbbnak. S ilyenkor, ha ugy alkotnyat felé bekerültem a városba, csillogott, ragyogott előttem minden.

Otthon az asszonykám édes tekintettel merült el arczom derűs vonásaiba s hízlgő hangon tudakolta vidámságom okát.

S miután jóformán magam sem tudtam ennek okát, egy hízlgő felelettel elégittem ki a menyecske kíváncsiságát.

— Ki lenne vidám, ha mikor hazajön, egy ilyen aranyos asszonyka ölelő karjai várják. S azután némán, csöndes boldogsággal néztük egymást.

S ez alatt, mig gyönyörködtem szemem sugaraiban, agyamba megint beszökent az a hóbortos gondolat, hogy milyen szép volna ez a finom vonású arczoska, ha valami fehér halványság ülne rajta, az üde piros helyett. Hóbortos, hipnotizált gondolat!

*

Fehér.

Hol van most ennek a tiszta egyszerűségnek egy vidámitó cslláma? Egy derűs sugara? Hol? ebben a fekete-ségben?

Sötét, riasztó köröttem minden.

A szoba falai gyászleplel vannak bevonva. Fekete, sötét gyászleplel.

Megdöbentőn mered rám ez a fekete-ség s ugy érzem, mintha koponyám vasprésben volna s a mellemre valami mázsányi szikladarab nehezede. Kapkodok a levegő után.

Minden fekete, sötét. Az ablakfüggönyök keskeny nyílásán beszűrő világság is, olyan komor, rideg.

A szoba közepén ravatal. Körülötte vastag viaszgyertyák állanak, magas, góthikus czirádkkal ékitett vas gyertyatartókban. Bizonytalan, sárgás lángjaik csak annyira képesek megtörni a sötétséget, hogy még ijesztőbb, megrendítőbbnek tűnjék föl minden.

Ijesztő, sötét mindenütt.

De nem. Ott a ravatal közepén megvillan valami tiszta, fehér. Egy csontfehér, finom vonású arcz. Olyan nyugodt, tiszta, olyan fonségesen.

A feleségem.

S szemeim zsibbadt merevséggel tapadnak oda, arra a nyugodt, fehér arczra.

Nézem, nézem. Szemeim mindinkább kidüllednek, mintha el akarnák hagyni üregeiket. Majd azután lassanként homályba vész előttem minden, elmosódik az a tiszta fehér arcz, fejem mellemre esik. térdeim beroszkodnak s s összeesem.

Sötét, fekete előttem minden . . .

Mint a minő . . .

Mint a minő az ébredő
Kikeletnek lágy zsongása :
Épp olyan volt . . .
Szívem első dobbanása !

Ah be kedves volt az élet :
Mint mosolygó szép, gyermek arcz,
Mely nem tudja, mi a béke
S azt sem tudja, hogy mi a harc !

A legelső szerelemnek
Boldogit már a varázsa . . .
Mily kár, hogy a szív magáról
— Mint virágát fa — lerázza !

Firnstall Károly.

FEHÉR.

Ita: SOMFAI JÁNOS.

Már gyermekkoromban nagyon kedveltem a fehér színt. A mi fehér volt, az mind az én kedvenczem lett. A fehér cziczától a fehér bozontos tollazatu bubós tyukig (nem is szólva a fehér cukorról) minden. Fehér ruhában valami magasabb lénynek tartottam magam s olyan komoly, ünnepies arczot vágtam benne, hogy az öregek el-elmosolyodtak rajtam. Egy darab tiszta fehér papirosnak jobban örültem, mint egy új játékszernek.

Ha a virágos mezőről kóborlásaimból visszatértem, mind a két kezem tele volt a sok fajtájú, fehér mezei virágokkal s a kalapom, ruhám csak ugy fehérlett a sok „pipitér“-től. Képzelem, hogy mint mosolyoghatott, ragyoghatott arczom a tenger virág között.

S vonzalmam e szín iránt folyton növekedett.

Diák koromban valamennyi fehér ruhás lánykába szerelmes voltam.

Később pedig az ideálom mindig valami finom, halvány teintű leány volt s óra hosszat el tudtam ábrándozni egy gyöngéd fehér arczon.

A feleségem mégis egy rózsás arczu, piros pozsgás leányka lett. Persze itt már megszűnnek az ideálok s komoly oldalát vesszük az életnek.

